

NAIT SOEZ'N * 9

MAANDBLAD VAN DE GRONINGER STUDENTENBOND - JRG 9: NR.9

NOV

EEN

GULDEN

NOV

volksuniversitaire linkse verlangens • dodewaard • Poëzie
aaron's tfs • bezuinigingen • amsterdams studenten • sociologie

kolofon

De redaktie, die overigens nog steeds dringend behoefte heeft aan meer redaktieleden en medewerkers en medewerksters, vergadert iedere maandagavond vanaf 20 u. op Visserstraat 46. Dan is zij ook telefonisch bereikbaar op nummer (050-)121237. Kopij kan daar ingeleverd worden, of bij een der redaktieleden of kan opgestuurd worden naar Nait Soezn/GSB, Visserstraat 56.

redaktie:

frank noë

otto knottnerus

peter van esseveld (tel. 415355)

rokus hofstede

Aan dit nummer werkten mee: fokke fernhout, han dolman, jan berends, lolke van der heide, piet-hein schlebusch. Lay out: iemand de jongh; foto's: ton broekhuis en elmer spaargaren; druk: de regenboog.

Nait Soezn is een uitgave van de Groninger studentenbond.

inhoud

TWEË-FASEN-STRUKTUUR	
néé Aaron	3
PROZA	
apah bouleh bouat, tuhan?	5
ASVA-SRVU INTERVIEW	
Amsterdam huilt niet meer	6
COLUMN	
van dese kant	7
BEZUINIGINGEN	
terug van de vuilnisbelt	8
DODEWAARD: verslag en foto's	
Kouwe kont, blawwe neus	11
VOLKSUNIVERSITEIT	
stellingenoorlog	14
KORT NIEUWS	
mededelingen	17
SOCIOLOGIE	
more fan?	20
TIJDSBEELD	
een terugblik	22
POEZIE	
weemoed	23
KURSIËF	
Flash	24

rektifikatie

In de vorige Nait Soez'n stond bij de presentatie van het nieuwe bestuur wel vermeld dat Luuk Verpaalen afdelingsbestuurder van CPN-Groningen-Z.O. is, maar -door een fout van de typist- niet dat Jan Berends ook een partij-functie bekleedt: hij zit in de landelijke kerngroep van de PPR. Onze excuses voor deze onvergeeflijke fout, die de organisatie blootstelt aan verlerlei ondermijnende activiteiten. De schuldige is gestraft en bevindt zich al op de Transsib, zodat we voortaan van zijn anti-kommunistiese propaganda gevrijwaard zijn. Tenslotte: Luuk is geen 25, maar 24 jaar, Willy geen 20 maar 21 en Wim geen 22, maar 25 jaar. Waarvan nota.

Er is een recept voor het schrijven van een redactioneel commentaar. Allereerst een verzuchting over het weer. De rusteloze rondgang der seizoenen. De opkomst van de vrieskou, en het vallen van de bladeren. Daarna, een verzuchting over het aanverwante gemoed: hoe weerloos een redaktie is, gekonfronteerd met vrieskou, een schrijvende studentenbeweging, de opdoemende wereldproblemen. Tot slot, een bevrijdende zucht: hoe de betreffende redaktie haar maandelijks Dag de Oordeels heeft doorstaan in het aangesicht van de lege lay-out vellen en van de continue kopij-krisis. Bij het Nait Soez'n-nummer dat voor je ligt slaakten we deze zucht des te meer bevrijd: de eerste kritieke maanden voorbij, de eerste routine-matige handelingen, en de eerste nieuwe redakteur na een paar bange weken. Een serieus studentenblaadje is Nait Soez'n nummer 9 geworden. Daarom hopelijk niet minder leesbaar: Pais, de "Grote Gemene Deler", wordt nog éénmaal geheel uitgekleeft naar aanleiding van zijn wanstaltelijke Twee-Fasen-Struktuur. Het wijdere verband van de bezuinigingen en het "politieke-vakbonds-concept" wordt door Lolke vanuit een persoonlijke stellingname zeer radikaal ontrafeld. Op p. 15 ontwikkelt Peter zijn visie op de Volksuniversiteit, een (doodgeboren?) linkse telg, en de ernstige vervikkelingen rond dit zich herhalende stukje geschiedenis.

De onheilsprofeten van de huidige GSB zullen zich nogelijkerwijs spiegelen in een interview met de Amsterdamse ASVA-SRVU bestuurders, en hun antwoorden op het axioma van de malaise. Verder, de terugkerende aandacht voor de fakulteiten: een stuk over Sociologie, een traditioneel GSB-bolwerk. Kortom, aan Nait Soez'n zal het niet liggen dat er in de GSB de laatste weken in hoofdzaak slechts wordt geroddeld en geklaagd over opportunistische CVB-adviseurs en kreterige UK-interviews...

Het vallen van de bladeren. De kultuur binnen Nait Soez'n is dit keer ook in het teken van melancholie en neerslachtingheid, en zo komen we toch nog terug op onze eerdere redactionele verzuchtingen.

Naast het gewicht van alle andere krisesen moet links ook nog haar eigen crisis tornen, en daarom kruipt ze weg. Links verschuilt zich tegen de krisis-koude, net zoals ze beschutting zoekt tegen radio-actieve regen bij de kerncentrale in Dodewaard. Schuilen voor de regels en wetten in een Rechtsstaat die is opgebouwd uit de termen "rechts" en "staat". Schuilen om de valstrikken van de eigen prille pogingen tot democratisch handelen te vermijden. Schuilen voor eigen onzekerheden en kwetsbaarheden: om de kracht te vinden toch door te gaan.

rh

GIRO
1229746

HEB JE OOK ZO'N STIKKER BIJ JE
NAIT SOEZ'N? DAN IS HET WEER
TIJD OM LID, TE WORDEN!

NEE AARON

Het is een typisch verschijnsel dat politieke of sociale ontwikkelingen vaak gereduceerd worden tot die éne persoon die er de meest centrale rol in speelt. De wrede Adolf Hitler wordt 'het nazisme'; de zielige Dries van Agt is het symbool van ons huidige kabinet. In die lijn komt Aaron Pais met waarschijnlijk de ernstigste aanval op de universiteit sinds de Verlichting. Terwijl de universiteit zich vrijwel wanien tegen het wetsontwerp Twee-Fasen-Struktuur heeft gekeerd, gaat Pais ijverig verder met het lobbyen van zijn gedrochtelijk wetsontwerp. Nu de onzekerheid over een mogelijk snelle Kamerbehandeling groeit, roeren ook de studenten zich weer iets openlijker dan voorheen. In het kader van de weer oplaaiende discussies, wordt in dit stuk geprobeerd wat duidelijkheid te scheppen over het waarom van het wetsontwerp: Pais' zijn versie van de zaak, het grote bedrog en de grote bedreigingen. In hoeverre is Pais zelf de echte boosdoener?

Het wetsontwerp Twee-Fasen-Struktuur zaait verwarring. Pais heeft blijkbaar niet lang wakker gelegen van het Grote Nêen van de universiteit op zijn plannen: met veel vertoon van opportunisme is de behandeling van het wetsontwerp in de vaste O&W-Kamercommissie afgerond. Het wachten is nu op het moment dat de regering het wetsontwerp ter behandeling voor de hele Kamer indient, wat waarschijnlijk pas gebeuren zal na de diplomatieke nieuwjaarsborrels van de Kamerleden -in het vroege voorjaar van 1981. Die verwarring ziet men in de politieke partijen: de VVD wil wel, op wat kleine bezwaren na; het CDA twijfelt nog en stelt ondertussen voor om de invoering van de wet nog een jaar te vertragen, tot 1 september 1982. D'66 heeft haar eigen plannen met de zgn. 'Kaderwet' voor de structuur van het Wetenschappelijk Onderwijs; en de PvdA wil alsnog haar vroegere hervormingsplannen doorvoeren (de Wet Herstructurering '75 van PvdA-staatssecretaris Klein).

De universiteit zelf is in de war, en dan met name het studenten-verzet tegen de Twee-Fasen-Struktuur. De sleutelbegrippen die steeds weer herhaald worden bij de afwijzing van de TFS (selektief karakter, verkorte cursusduur, scheiding onderwijs-onderzoek) spreken blijkbaar toch niet zo tot de verbeelding van de meeste studenten. Zelfs een meer intuïtieve afwijzing van het wetsontwerp (afvalrace, slijtageslag, etc) wordt door een soort na-om-de-zonduivel-houding in de kiem gesmoord. Er kan natuurlijk lang en breed gespekuleerd worden over de achtergronden van deze verwarring: de begrippen 'malaise', 'verrechtsing', 'fragmentering van links' beginnen in de studentenbeweging zo langzamerhand axiomatische trekken te vertonen. Twee elementen van de verwarring die meer inherent zijn aan Pais en zijn wetsontwerp wil ik naar voren halen:

- de dubbelzinnige doelstellingen van Pais,
- het zgn. verdeel- en heersmechanisme.

dubbelzinnig

Het is een vervreemdende, frustrerende bezigheid om je te verdiepen in de achtergronden van het wetsontwerp Twee-Fasen-Struktuur. En daarbij, die herstructureringsplannen liggen toch bij veel fakulteiten al jaren in de la te wachten om ingevoerd te worden?

De ellenlange besluitvorming, die begon met de nota Posthumus in 1968, en via het wetsontwerp Herprogrammering (1971) leidden tot de Wet Herstructurering '75, werd door Pais zelfgenoegzaam opzij geschoven. De uitlopmogelijkheid tot een 5-jarige studieduur, verkregen m.n. door pressie vanuit de studentenbeweging, werd door 80% van de studierichtingen in de hergeprogrammeerde studieprogramma's opgenomen. Hoe rechtvaardigt Pais dan zijn nieuwe plannen?

In feite rechtvaardigt hij ze wel, maar niet heus. De Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp staat bol van de holle frasen en de pseudo-progressieve formuleringen, die tot doel hebben Pais zijn ware bedoelingen te verdoezelen. Volgens Pais moet Wetenschappelijk Onderwijs aan een aantal eisen voldoen, waarop dan de doelstellingen van het wetsontwerp zijn afgestemd. Die eisen zijn als volgt: de studie moet een 'beroepskwalifikatie' leveren; ze omvat de vorming tot 'zelfstandige beoefening der wetenschap'; en ze moet de 'persoonlijke vorming' van de student ter harte nemen (p. 20 van de M.v.T.). Even later, op pag. 22, spreekt hij over 'het brede scala van eindtermen van het Wetenschappelijk Onderwijs' en over 'de kritische gebruikmaking van wetenschappelijke resultaten'. Men kan het daar roerend mee eens zijn, maar hoe denkt Pais aan al deze fraaie eisen te voldoen in een 4-jarige studieduur? De 'nutteloze ballast' moet verdwijnen uit de studieprogramma's, en tevens zullen studenten 'hard en doelmatig' moeten werken (p. 23 van de M.v.T.).

In feite drijft Pais de spot met zijn Wetenschappelijk Onderwijs, en zij die daarin meedraaien. Het is en blijft volstrekt onduidelijk hoe de menigte eerste-fase-afgestudeerden te werk worden gesteld. Pais rekent er waarschijnlijk op dat deze mensen bij- of omgeschoold worden, door 'in-service-training' rijp gemaakt voor de arbeidsmarkt. "...Wij denken (d.i. Pais) aan het bevorderen van het reeds groeiende besef dat het gevolgd hebben van een hogere opleiding nog niet het recht met zich mee brengt op een bepaald beroep en een bepaald inkomen". De economische crisis afgewimpeld als een 'groeidend besef'!...

Ook is onbegrijpelijk hoe men tot 'zelfstandige beoefening der wetenschap' wordt opgeleid, wanneer het onderzoek wordt overgeheveld naar een

rokus hofstede

Memorie van Toelichting

Wat de Twee Fasen Struktuur (TFS) is, moet zo langzamerhand elke student kunnen dromen, maar om het geheugen op te frissen volgt ze hier nog even puntsgewijs.

De studie zal gesplitst worden in twee delen, fasen genaamd.

- de eerste fase duurt 4 jaar, en moet voldoende beroepsmogelijkheden bieden. Ze heeft 3 fronttjes: een verwijzende, een oriënterende en een selekterende.
- de tweede fase duurt 1 à 2 jaar en leidt op voor een beroep als leraar, arts, planoloog etc. Bovendien omvat de tweede fase de feitelijke onderzoeksrichting. Slechts 40% van het totale aantal studenten stromen door naar de tweede fase.
- de studie krijgt een sterk selektief karakter (propadeuse, toelating tweede fase, beperking inschrijvingsduur tot 6 jaar, het begrip 'normstudent')
- Onderwijs en onderzoek worden van elkaar gescheiden.

geselekteerd gezelschap in de tweede fase. Om over de vrijblijvende 'louter persoonlijke verrijking' maar niet te spreken: wanneer alles wijst in de richting van een moordende tentamenrace naar de tweede fase toe, en een gestandaardiseerd vakkenpakket om zo groot mogelijke selectie-kansen te hebben, is persoonlijke ontplooiing een fictie. Daarvoor heeft men dan bovendien geen tijd.

ongelofelijk

Ja zeggen en Nee doen: het valt te betwijfelen of de eisen die Pais aan het Wetenschappelijk Onderwijs stelt vervuld worden door zijn wetsontwerp. Helemaal ongelofwaardig wordt Pais wanneer men zijn uiteindelijke rechtvaardiging bekijkt: een tweetal doelstellingen die voortkomen uit een kritiek op de huidige manier van functioneren van de universiteit.

Allereerst wil Pais bezuinigen op het W.O. De nullijn moet gehandhaafd worden, zonder dat daar verder argumenten voor gegeven worden. Voor een diepgaander commentaar verwijs ik naar het artikel van Lolke over bezuinigingen elders in dit blad, maar terloops wil ik wel opmerken dat het bezuinigende effect van de T.F.S. t.o.v. de Herstructurering door verschillende studies sterk wordt betwijfeld. Vooralsnog stelt zich de vraag: Wáár wordt op bezuinigd?

Het gaat Pais echter met name om het studie-rendement te verhogen: in sneller tempo, 'effektiever' studeren. Geen vertragingen of omzwaaiingen meer

Een fase te ver.

Dit argument gaat dus voorbij aan alle vragen over studie-inhoud, onderwijsvormen, begeleiding, samenwerking, maatschappelijke bewustwording e.d. Alle eerder door Pais opgestelde 'eisen' aan het Wetenschappelijk Onderwijs' komen in het luchtledige te hangen. Voor veel mensen wordt daarnaast het grondwettelijk recht op studeren feitelijk onmogelijk gemaakt door de verkorte studieduur: werkstudenten, studenten met kinderen, zullen Pais helemaal niet meer kunnen bijbenen. Het is zo langzamerhand een bekend verhaal.

gevaarlijk

Het meest wezenlijke en gevaarlijke element in dit wetsontwerp wordt echter door Pais verzwegen. In samenhang met de verdere disciplinerend van het onderzoek (BUOZ-nota) en met een aangepaste bestuursstructuur (WVO'81), is de T.F.S. een verregaande poging tot centraliseren van de universiteit, die van bovenaf beheerd en beheerd moet worden. Het wetenschappelijk 'bedrijf' moet beter inspringen op de behoeftes van economie en staat; de eerste fase levert een breed aanbod van

geschoolde arbeidskrachten die snel inzetbaar zijn. Voor de tweede fase geldt dat door het scheppen van geïsoleerde onderzoeksinstellingen de nog enigszins democratische kontrôle op de richting van onderzoek verdwijnt: er is nog minder koppeling met de rest van de universiteit en met maatschappelijke stromingen. (zie ook het stuk van Peter over de Volksuni). Daarnaast moet de kritische geest worden ingedamd: voor eigen initiatieven van studenten of maatschappij-kritisch onderzoek is weinig plaats meer in Pais' bedoelingen. Het lijkt haast vreemd dat juist nu links, in het nauw gedreven, haar verworvenheden moet verdedigen, ze zich gaat beroepen op traditionele begrippen als 'akademische vrijheid'...

heers

De verwarring rond de Twee-Fasen-Structuur en het relatief schaarse verzet ertegen hangt niet alleen samen met dubbelzinnige doelstellingen en de daaruit voortvloeiende politieke onduidelijkheid. Pais heeft ook een mechanisme ontworpen om zijn wetten erdoor te drukken: het verdeel- en heers-mechanisme. De financiële middelen worden door de minister voor de eerste en tweede fase afzonderlijk toebedeeld, en ook het toekennen van tweede-fase-varianten gebeurt centraal. Zo worden de fakulteiten tegen elkaar uitgespeeld, op dezelfde wijze als waar op een ander nivo de studenten in een onderlinge concurrentiestrijd worden meegeslept. De effecten van die mechanisme variëren van een verbitterd vasthouden aan de moeizaam verkregen herstruktureringssompromissen tot het open anticiperen op de T.F.S. (voor Groningen is dit beeld geschetst door Hans Kuné in de UK van 15 oktober). Ook de studenten lijden onder dit dilemma; terwijl de GSB haar activiteiten richt op het tegengaan van de Kamerbehandeling, wordt elders al gepraat over de beste invulling van een mogelijke eerste fase, of erger nog, maakt men zich helemaal nergens druk over. De grootste moeilijkheid ligt daarin, dat de T.F.S. zulke uiteenlopende consequenties voor elke faculteit afzonderlijk heeft: Pais is de Grote Gemene Deler. Aan de hand van een aantal voorbeelden wil ik hier pleiten voor het doorbreken van die verdeeldheid: pas als het inzicht terrein wint dat we gemeenschappelijk veel meer te verliezen hebben dan dat er afzonderlijk op de fakulteiten binnen te halen valt, is het mogelijk om als studentenbeweging in Groningen en landelijk alsnog druk uit te oefenen op de besluitvorming rond de T.F.S. Dat zal moeten gebeuren niet vanuit een vaag strategisch pragmatisme, maar vanuit een discussie over de rol van de universiteit als geheel -een oud refrain. Maar helaas, des te noodzakelijker.

vervolg op pagina 10

Apah bouleh bouet, tuhan?

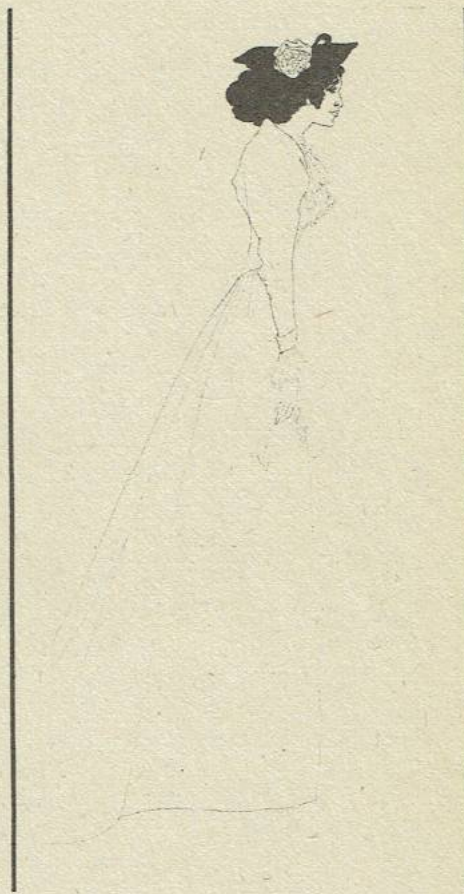
Midden in de subfakultaire beslissingsorgie
de groepsdynamiek van de komende en gaande intelligentia
het worstelen om de centen, de prestige en het overwicht,
schenkt een indonesies meisje de koffie in.

Ze beantwoordt niet mijn dank-je-wel
en als ze morst over de notulen van de voorzitter
neemt hij het haar niet kwalijk hoor.

"Je bent mijn dochter niet", zie je hem denken.
Zij bloost. geel neigt naar bruin.

Het lijkt alsof alle koffiejuffrouwen op dezelfde manier schuifelen.

RH

elke dag open
iedere zondag vanaf 17.00 uur

EET CAFE "DE SWAEN"

lekkere caraïbische gerechten

Prijzen vanaf 7.50 - 12.50

DE SPHINX

Oude Kijk in 't Jatstraat 14 geopend vanaf 9 uur 's morgens

elke maandagavond .....whiskey-avond	alle whiskey 2,75
elke dinsdagavond .....cocktail-avond	cocktails vanaf 3,75
tappils	1,25
expressokoffie	1,25

* ca.200 merken gedistilleerd
* groot assortiment broodjes

AMSTERDAM HUILT

Tien kleine

Jaren lang had Amsterdam, met name de ASVA, een voorlopersrol in de Nederlandse studentenbeweging. Eerst bij de ontwikkeling van het 'Politieke Vakbonds-Concept'. Ook bij de akties, de politieke discussies, en de interne 'fraktiestrijd'. Later bij de verurending van de studenten-achterban, het 'terug naar de basis', de 'politiek op de studie-situatie'. Tenslotte uitmondend in de bestuurlijke crisis, het opnieuw zoeken van een identiteit. Intussen klinkt alom dat de studentenbeweging op haar gat ligt. Koortsachtig worden oorzaken opgesomd, ontmaskerd.

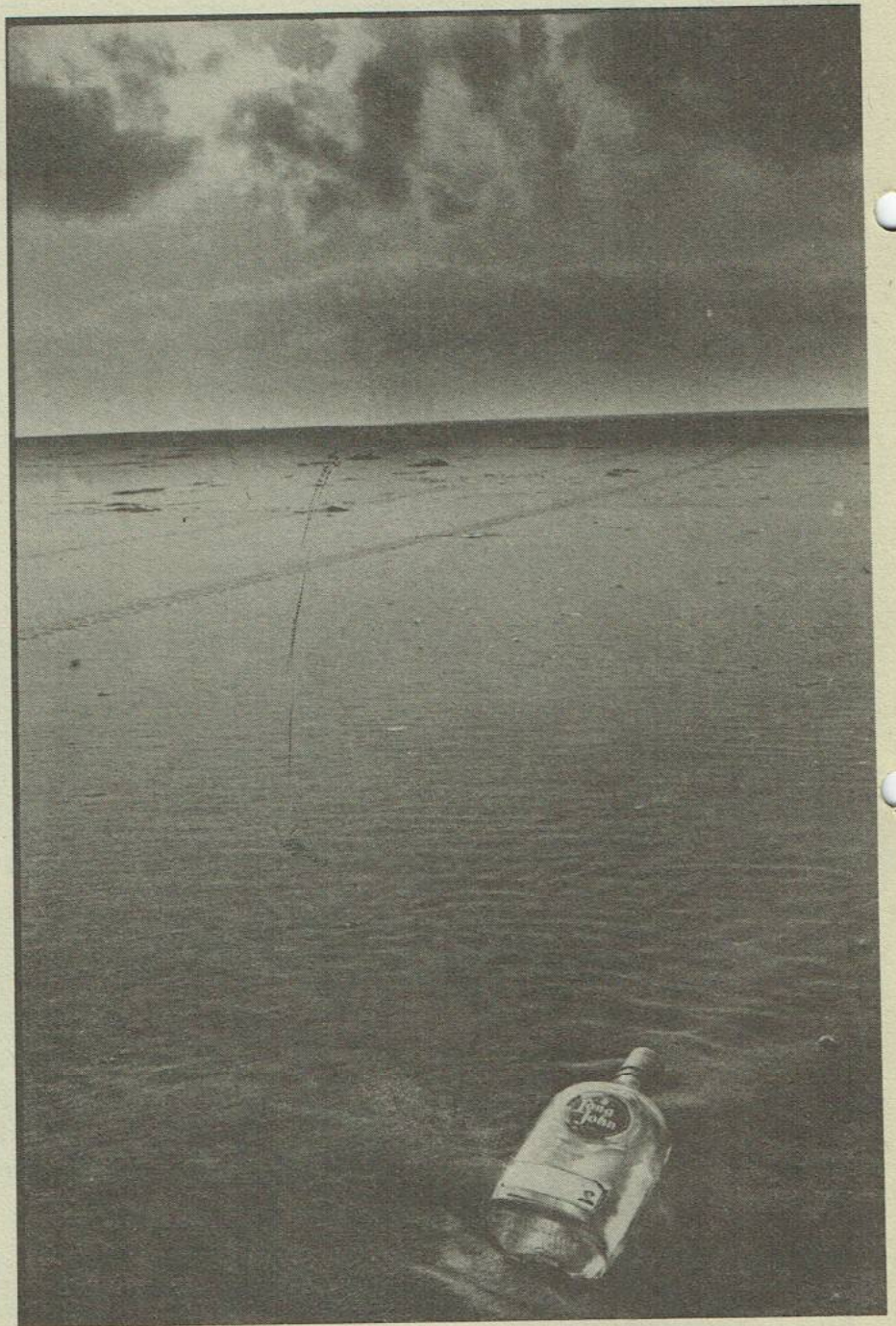
Ook de GSB zit, naar verluidt, in een crisis. In onderstaand artikel gaan we eens kijken hoe het konkreet in Amsterdam staat. Gebeurt er nog wat? Interviews met Roland Auburger van de ASVA en met Evert Kranendonk en Gertjan Lankhoret van de SRVU.

jan berends

Vier getypte pagina's A4. Het moet niet moeilijk zijn om die vol te huilen... "We moeten de zaak weer van de grond af aan opbouwen", nietwaar? Nee. Studenten liggen allesbehalve op hun gat. De Matheid is een Misvatting. Maar de nieuwe vormen van aktiviteit hebben nog wel een paar groeistuijpjes nodig.

"De SRVU", zegt Evert, "heeft dit jaar eindelijk de knoop doorgehakt. Op de ledenvergadering van 16 oktober is een nieuwe vorm gekozen voor het besturen van de bond, een vorm die al op het seminar van juni is uitgediscussieerd. Probleem is wel, dat slechts een 25 aktievelingen bij de discussie betrokken waren. Immers, het verzetten van de bakens heeft zeker een jaar te lang geduurd. Toch verwachten we er veel van". De nieuwe structuur komt er in het kort op neer, dat er nog wel een formeel bestuur is -zoals elke vereniging moet hebben-, maar dat de feitelijke beslissingen en de akties voortkomen uit de basis (de groepen).

Geertjan: "In de loop van jaren was het bestuur gedegeneerd tot een soort standpunten-machine. De SRVU, dat was het Bestuur. Van 'boven' af kwamen ideeën en aktieplannen, en of de basis het maar even wilde uitvoeren. Kijk, op de hoogtepunten van het Politieke Vakbonds-Concept, werkte de structuur prima. Bij de studenten was voldoende betrokkenheid om het beleid effectief te controleren. Bijvoorbeeld via de Beleidsraad. Maar de laatste jaren zijn de kanalen verstopt. Met onder andere als gevolg dat noch de Beleidsraad, noch het bestuur voldoende te bemensen valt. Men legt zijn/haar prioriteiten elders." Is die nieuwe vorm niet in feite een zwaktebod? Je kunt geen bestuur meer krijgen, dus hef je het met veel tamtam maar op... Evert: "Dat zit er wel een beetje in, maar de positieve argumentatie is toch veel sterker. Het federatieve model heeft als grote voordeel dat je aktiviteit rechtstreeks aansluit bij wat de studenten willen. Al vóór het Landelijk Kader Seminar van 1977, was in de SRVU doorgedrongen dat je je behalve op 'Haagse akties' óók op studie-inhoud en op studievorm moet richten. Eigenlijk op de hele studiesituatie. Toch kwam die nieuwe kijk niet tot uitdrukking, omdat het bestuur de taak bleef houden de bond een gezicht te geven. In dat 'federatieve' model kan zoiets niet meer voorkomen." Maar waar blijven je 'Haagse akties'?

.....strandt.....

NIET MEER nikkertjes

Zijn die niet meer nodig? Want als de groepen zich richten op de studietoestand kun je universitaire en landelijke evenementen wel op je buik schrijven. En ook je belangenbehartiging. Geertjan: "We zijn niet alleen een overleg-bond van de groepen" (dat overleg en koördineren zal plaatsvinden via het zgn. 'voorzitters-overleg', waarvoor elke groep één vertegenwoordig(st)er levert; een nieuw soort beleidsraad, j.b.). "Daarnaast blijven namelijk speciale groepen bezig met zaken als Huisvesting, Buitenland, Studie-financiering, Twee Fasen e.d. Dus: groepen rond een aktueel onderwerp. Verschil met vroeger is, dat zij naar buiten toe niet de SRVU zijn (zoals het bestuur), maar een groep binnen de SRVU die iets wil aanzwengelen." In feite is er dus een organisatorische scheiding gekomen tussen 'Den Haag' en de 'Studie-situatie'. Maar wat valt daar nu konkreet van te verwachten? Hoeveel mensen zijn er nog in SRVU-verband aktief? Geertjan: "Preciese aantallen of schattingen zijn moeilijk te geven. Toch moet je niet onderschatten hoeveel studenten kritisch bezig zijn. De Psychologie-groep bijvoorbeeld was tot '76-'77 heel sterk. Begin '78 is daar de klad in gekomen. Maar in 1979, en zeker ook dit kollegejaar is er weer een duidelijk opbloei. Er zijn eerstejaars-studiegroepen, en ook de belangenbehartiging -onder andere kollege-diktaten- is goed op gang gekomen. PAW was van oudsher erg sterk, maar is nu ingestort. Bij de Sociaal-kulturele Wetenschappen is "Mundus" nog altijd erg sterk. Andere groepen

gaan hun eigen gang. De Vesvu bijvoorbeeld (ekonomie, j.b) heeft zich altijd al sterk gericht op studie-inhoud, en ook nu is daar een vrij sterke groep mee bezig. Als je het geheel overziet, is er naast de grote massa van mensen die alleen maar studeren, een vrij groot aantal dat wel degelijk aktief wil zijn." De Vrije Universiteit heeft ongeveer 13.000 studenten, en een kleine 350 hoogleraren. Op 20 oktober j.l. bestond deze universiteit precies honderd jaar. Nog altijd is zij volgens de verenigingsnaam 'gereformeerd', maar in de praktijk zijn de studenten noch kwa religie noch kwa politiek anders samengesteld dan de 'gewone' samenleving. Het leeuwendeel van de VU is gehuisvest in een kanjer van een Amsterdamse flat; de 'Studenten Raad' (SRVU) zit in 'de gele barak', op het terrein vlakbij de flat. De aktiviteit van de studenten kun je ongeveer als volgt afschatten. Bij de U-raadsverkiezingen 1980 was de opkomst ca. 34%. Dit lage percentage kostte de studentenfraktie één zetel (een opkomst van 35% is de minimumdrempel van de WUB). Bij de Twee-Fasen-aktie van maart '80 werden tijdens de succesvolle bezetting van de Bestuursvleugel in de flat, ca. 1500 handtekeningen opgehaald. Het aantal aktieve studenten aan de VU lijkt me -op grond van het gesprek met Evert en Geertjan- te schatten op een honderd of vier (hoge schatting?). Dat zou 3% zijn. De revolutie is vooralsnog marginaal.

ASVA

Pas vlak voor de ledenvergadering van 16 september kon de ASVA een nieuwe voorzitter vinden. Ook een penningmeester viel nog te strikken. Een maand later, als ik voorzitter Roland interview, is men nog bezig drie andere mensen in het bestuur te praten, want formeel moeten er vijf in zitten. Een crisis in een notedop. Ligt de roemruchte (en beruchte?) ASVA op sterven? "Welnee!", vindt Roland. "Natuurlijk is de bond zwak, vergeleken bij een jaar of vijf geleden. Maar een politieke basis voor de studentenbeweging bestaat er zonneklaar, en ik denk dat er dit jaar zeker het een en ander te verwachten valt. Twee Fasen-akties, studie-financiering, WWO'81." Waardoor is de ASVA zo zwak? "De situatie van links is heel anders dan in twee-, drieenzeventig. Dat geldt niet alleen in Den Haag, ook aan de universiteit van Amsterdam. De Corps-studenten groeien in aantal. Rechts is duidelijk aan het winnen, en links heeft geen antwoord. De belangrijke vraag is, of héél links er in slaagt een eigen antwoord te bieden. De studentenbeweging kan dat niet alleen doen, ze zal samen met de politieke partijen en andere progressieven een eenheid moeten vormen." Hoe ziet zo'n antwoord eruit? "Voor zover het de ASVA betreft moeten we uitgaan van wat we eigenlijk zijn. We zijn een politieke vakbond. Een belan-

vervolg op pagina 19

Schema

Geen inspiratie vandaag. Dat was duidelijk. Meteen al bij het wakker worden had-ie het geweten. Hij was gelukkig maar een uur langer blijven liggen. Dan ben ik in elk geval uitgerust. Misschien helpt dat. Een beetje energie heb je wel nodig. Maar het hielp niet. Gisteravond had de wereld er heel anders uit gezien. Hij was bij Joke op bezoek geweest. Ze hadden een gesprek gehad als nooit tevoren. Alles was de revue gepasseerd, tot en met zijn eigen seksuele remmingen. 2'n licht gekromde lul. Hij had hem bijna laten zien. Ook Joke vertelde wezenlijke dingen van zichzelf. Vooral over haar ouders. Ze hadden er goed over kunnen praten. Heel objektief, en toch persoonlijk. Hij had er een kick van gekregen, en was in een roes naar huis gefietst. Een kusje als afscheid. Wat zeg ik, een omhelzing. Met Joke. Thuisgekomen zat-ie boordevol inspiratie. Was tot drie uur bezig geweest met een nieuw -realistisch!- studieschema. Eerst het tentamen Algemene, en dan z'n skriptie. Daarna zag-ie wel verder. Met een beetje geluk had-

ie over een jaar z'n kandidaats. Het moest kunnen. Eindelijk zou-die af zijn van dat gedonder met Dienstweigingen of niet. En z'n beurs ook weer een paar jaar veilig. Hij zou gelukkig aan de slag gaan! Toch werd hij om tien uur wakker met een gevoel van, de koers kwijt te zijn. Leegheid. Het Schema zou om half elf beginnen. Dan moest hij nu onmiddellijk opstaan, en z'n ontbijt eten. Gezond leven is immers de eerste voorwaarde? Hij zag er huizenhoog tegenop. Hoe kwam dat toch. Had-ie teveel pils gedronken? Nauwelijks. Er was wat anders, vermoedelijk. Maar hij wilde toch Geschiedenis studeren? Nou dan. Hij was er intelligent genoeg voor. Dat was vaak genoeg gebleken. Op school al. En bij die beroepskeuzetests. Op kollege stelde hij regelmatig belangrijke vragen. Eén keer had de docent het zelf ook niet geweten. Geen gering succes. Hij kon het best. En Geschiedenis had-ie nodig, als algemene vooropleiding voor een politieke carrière. Of als journalist. Uiteindelijk had-ie nog een uur op

VAN DEZE KANT

bed gelegen en was opgestaan. Er was geen brood. Dan maar een bord brinta, en een flinke kop koffie. Hij liet zich niet uit het veld slaan, óók niet door z'n eigen stemming. Met wat geluk kon-ie om een uur of twee toch nog op bladsij tachtig zijn. Maar het ging niet. Het ging gewoon niet. Tijdens het lezen dacht-ie telkens terug aan dat gesprek met Joke. Wat er nou eigenlijk in dat artikel stond, drong niet tot hem door. Wat wilde die man toch. Om een uur of één had-ie nog maar twintig pagina's gedaan. Dat werd niks. Bah. 's Middags ging-ie de stad in, om z'n gedachten wat te verzetten. Boodschappen halen. Bij de Drie Gezusters dronk-ie een kop koffie. Blijf weer te lang zitten. Het was vijf uur voor je er erg in had. Dan maar even wachten tot de Mensa open ging. Zin om te koken had-ie bij nader inzien toch niet meer. Een pilsje graag. In de Mensa kwam hij toevallig Joop tegen. Joop had ook zo'n baaldag. Ze moesten de stad maar even in.

Huispredikant

Terug van de vuilnisbelt

Bezuinigingen, wat moet ik daar in godsnaam over op papier zetten? Dat ik er voor of tegen ben. Ik ben er tegen. Of ze nodig dan wel niet zijn. Ze zijn onnodig. Misschien zit er wel ideologie achter. Geef ik een wetenschappelijke beschouwing. Nee, dat kunnen anderen beter dan ik. Zoals die 20 Nederlandse ekonomen hebben gedaan in hun onderzoek; "Uit de klem" heet het rapport ervan. Goed, dan maar kijken naar de universitaire wereld en eventueel een beetje verder dan die neus. Een probeersel.

lolke van der heide

Be-zuinig-ing, het zuiniger zijn met iets is er natuurlijk altijd geweest en zal er ook wel altijd blijven. Dat is ook niet erg. De burgerlijke definitie van ekonomie, zoals ik die vroeger op school heb geleerd, is iets in de trant van: de wetenschap die zich bezighoudt met het bestuderen van de mens in z'n (!) streven naar behoeftenbevrediging, waarbij hij de keuze heeft uit alternatief aanwendbare middelen. De mens als man zullen we maar in het midden laten, het gaat om die alternatief aanwendbare middelen. Daarachter steekt een gehele kapitalistische opvatting van ekonomie, van de gehele maatschappij, met als trefwoorden marktmechanisme, schaars-te, nutsmaximalisatie etc.

Toch zullen mensen altijd streven naar nutsmaximalisatie, denk ik, naar het hebben van geluk, genot, hoe vaag dat ook klinkt, een plezierig leven dus. Ook in een niet-kapitalistische maatschappij-opvatting kun je niet heen om een aantal ekonomische realiteiten. Waar zit dan het verschil? In de vraag hoe je zo'n plezierig leven dan het best bereikt en hoe je dat invult. Is dat het zo snel mogelijk rijk worden, eigen autotje, huisje etc. Of is het het goed kunnen opschieten met andere mensen, plezier hebben in sociale kontakten. En zo kun je ontelbaar dingen tegenover elkaar zetten.

Een eenduidig terugvoeren op enkele * lijkt me nauwelijks mogelijk. Zoals hierboven al blijkt, blijf je al gauw steken in een aantal termen in het streven naar wetenschappelijke uitputtendheid, termen die soms loze kreten zijn. Toch is het noodzakelijk om een aantal dingen op een rijtje te zetten en/of tegenover elkaar te zetten. Een mens wil tenslotte enige zekerheid, enig houvast in het leven niet-waar.

In dat geval kom je al gauw uit op het begrippenpaar kapitalisme - socialisme, dat, hoe simplistisch ook, volgens mij best hanteerbaar blijft. De wereld is geen strijdtooneel van iedereen tegen iedereen, naar mijn mening, maar van groepen tegen groepen, c.q. klassen tegen klassen. Uitgaande van het streven naar een socialistische maatschappij, een voor mij eerder intuïtief fenomeen, dan een helder te omschrijven iets, is het duidelijkst tegen wat voor dingen en maatregelen je bent dan waarvoor. De volgende stap is dan hoe je moet reageren op apert kapitalistische zaken, hoe je ze ombuigt in socialistische richting, of, zo mogelijk, alternatieven aandraagt.

8 Bezuiniging is slechts één ding, er zijn zo veel te noemen.

* tegenstellingen

pertinent

De akties die de studentenbeweging eind jaren zestig, begin jaren zeventig heeft gevoerd, werden uiteindelijk ook teruggevoerd op de tweedeling kapitalisme - socialisme. Het kreeg z'n beslag in het geroemde en evenzeer verguisde politieke vakbondsconcept (pvc), dat in 1972 verscheen in de brochure "De vakbond van studenten in de strijd tegen het kapitaal". Jarenlang vormde het p.v.c. hét uitgangspunt van de studentenbonden. Ik zal er niet uitgebreid op ingaan maar een aantal opmerkingen zijn wel op z'n plaats.

Het is een wijdverbreid misverstand, dat soms de vorm aanneemt van een pertinente leugen dat het p.v.c. slechts uitgaat van materiële belangenbehartiging: strijd tegen kollegeteldverhoging, bezuinigingen etc.

Het was begin jaren '70 dat op grote schaal, door toedoen van diezelfde studentenbeweging, projektonderwijs uit de grond gestampt werd, vakken als marxistische ekonomie ontstonden. Verder is het zo, dat men destijds tenminste iets had om vanuit te gaan, een aantal uitgangspunten. Het p.v.c. is gewoon een doortimmerd geheel.

Ik ben niet voor wederinvoering van het p.v.c. of zo, maar m'n bezwaar is dat het p.v.c. als oud vuil is weggegooid, terwijl er best goeie elementen in zitten en wat nog belangrijker is: er is niets voor in de plaats gekomen. In de GSB is sinds een jaar of twee een zogenaamde grondslagediskussie aan de gang, die door iedereen als hoogstnoodzakelijk gezien wordt. We, de GSB en andere bonden, hoeven geen eenduidige richtlijnen, een soort geloof, maar als de studentenbeweging een macht van betekenis wil blijven, zo men wil: weer wil worden, zullen er een aantal gemeenschappelijke uitgangspunten geformuleerd moeten worden. Nu bestaat er slechts een vaag soort consensus waar we tegen en waar we voor zijn. Elementaire diskussies over doel, nut, functie etc. van onderwijs en universiteit en de strategie van de studentenbeweging worden niet of nauwelijks gevoerd. Misschien dat de bezuinigingsdiskussie die nu gevoerd wordt in de GSB een aanzet zal worden tot een bredere diskussie.

Die bezuinigingsdiskussie in de GSB en andere studentenvakbonden spitst zich toe op twee zaken: Ten eerste de beoordeling van de huidige ekonomische crisis en ten tweede de prioriteitenstelling van de studentenbeweging. Mijn mening over de ekonomische crisis is dat het er één is van het kapi-

talisme in al haar geledingen, waaruit maatregelen voortvloeien die er niet alleen op gericht zijn het systeem te herstellen c.q. te bestendigen, maar er spreekt ook heel duidelijk een stuk konkurrentiestrijd uit; konkurrentie tussen multinationals onderling en tussen grote en kleine bedrijven, waarbij een ekonomische crisis een uitstekend middel is de kleintjes te lozen. Hoe anders moet men het feit verklaren dat er ter oplossing van de crisis veel betere maatregelen zijn dan een zinloze loonmatiging en belachelijke bezuinigingsmaatregelen.

Loonmatiging is slechts het belang van weinigen, immers loonmatiging betekent niet alleen inkomensderving voor arbeiders (werk - nemers) maar ook minder afzet voor ondernemers van hun produkten. Wat ligt dus meer voor de hand dan koopkrachthandhaving zou je zeggen. Men leze de diskussie in de Groene Amsterdammer en het al genoemde boek "Uit de klem" er maar op na, waarin steeds meer ekonomen (en echt niet allemaal kommunistische) stellen dat de huidige krisisoplossing stompzinnig is. Over kommunisten gesproken is het wel zo, vind ik, dat de CPN het altijd bij het juiste eind heeft gehad.

Kortom: bezuinigingen, voortvloeiend uit opvattingen ten aanzien van de maatschappij en de ekonomische crisis, zijn niet in het belang van de meeste mensen, hoewel de overheersende rechtse ideologie dat er de afgelopen 10 jaar stelselmatig heeft ingepompt. Het eenheidsdenken: ondernemers en arbeiders, overheid en ambtenaren die tezamen de crisis moeten oplossen, is kolder.

Natuurlijk vind ik dat hooglerarensalarissen naar beneden moeten, dat inkomen in het algemeen genivelleerd moeten worden, maar toch is dat een vraagstuk van een geheel andere orde. De prioriteitenstelling heeft natuurlijk met het eerste te maken. Maar al te vaak worden akties tegen bezuinigingsmaatregelen zoals Meerjarenafspraken, op één hoop geveegd met sociale akties. Het is een illusie te denken dat als je je nu maar alleen op onderwijsinhoudelijke strijd gaat richten, de rest vanzelf komt. Wat een onzin. Het één kan niet zonder het ander.

Als studenten een belachelijk laag inkomen hebben, slechte huisvesting en medische hulp, een onzekere rechtspositie hebben etc., kortom een marginaal bestaan, heeft dat ongetwijfeld invloed op de motivatie om te gaan studeren, en invloed op de tijd die men heeft om aan onderwijsinhoud te besteden.

Tenminste, ik zal toch eerst voldoen-

PLESTIK

de eten en goed onderdak willen hebben, om vervolgens met inhoudelijke dingen bezig te gaan. Het percentage studenten dat werkt naast de studie is bijzonder groot.

Minder geld voor onderwijs betekent: minder studentenassistenten, minder stafleden, minder technisch-administratief personeel, lager onderzoeksbudget etc. Bovendien wordt dit allemaal in zo'n moordend tempo doorgevoerd, dat het van de universitaire wereld een chaos maakt. En dan zullen studenten zeker zeggen: dat is allemaal nodig, want we zitten in een economische crisis, aan de oplossing daarvan moeten wij ook een steentje bijdragen, dus bezuinigen, maar dat weerhoudt ons er niet van nieuwe projecten op te zetten, kritische methoden en technieken aan te dragen etc. etc., kom nou.

Nee, ik vind dat de GSB een politieke vakbond van studenten moet zijn, die zich richt op én voorwaardenstrijd én op inhoudelijke strijd. Het zou toch te gek zijn als we de stront die nu over ons uitgestort wordt: kollegien inschrijfgeldverhoging, eventuele beursverlaging, kinderbijslagverlaging etc. etc. zomaar over onze kant zouden laten gaan. Dat kunnen alleen bijna afgestudeerden doen, die uit

hun studentassistentenschap en fractiewerkvergoeding voldoende geld halen om van te leven. Maar laat nou dan alsjeblieft niet een misplaatst beroep op anderen (de grote meerderheid van studenten) doen zich eveneens te onthouden van sociale acties.

Inhoudelijke strijd, natuurlijk. Het wordt tijd dat de lijn die in is gezet in begin jaren zeventig: het demokratiseren van de universiteit, het veroveren van progressieve studieonderdelen, dat die strijd die nu stagneert, doorgezet wordt. Acties in het kader van de Twee Fasen Structuur zouden daartoe in de vorm van onderwijsaktiedagen en een onderwijsfestival een aanzet kunnen zijn. Bezuinigingen en crisis, je raakt er niet over uitgepraat en uitgeschreven.

Uit het stuk blijkt dat ik vind dat bezuiniging en matiging als onontkoombaar iets naar het rijk der fabelen verwezen moeten worden. Onderwijs, ook het wetenschappelijke, is een kollektieve voorziening, daarvoor kan niet genoeg uitgegeven worden. Bezuiniging?, matiging? Basta.

Noot: "Economisch veleid uit de klem", uitgave van SUA, Amsterdam, 248 pag., f 21,90.

Ninotchka: For luncheon?

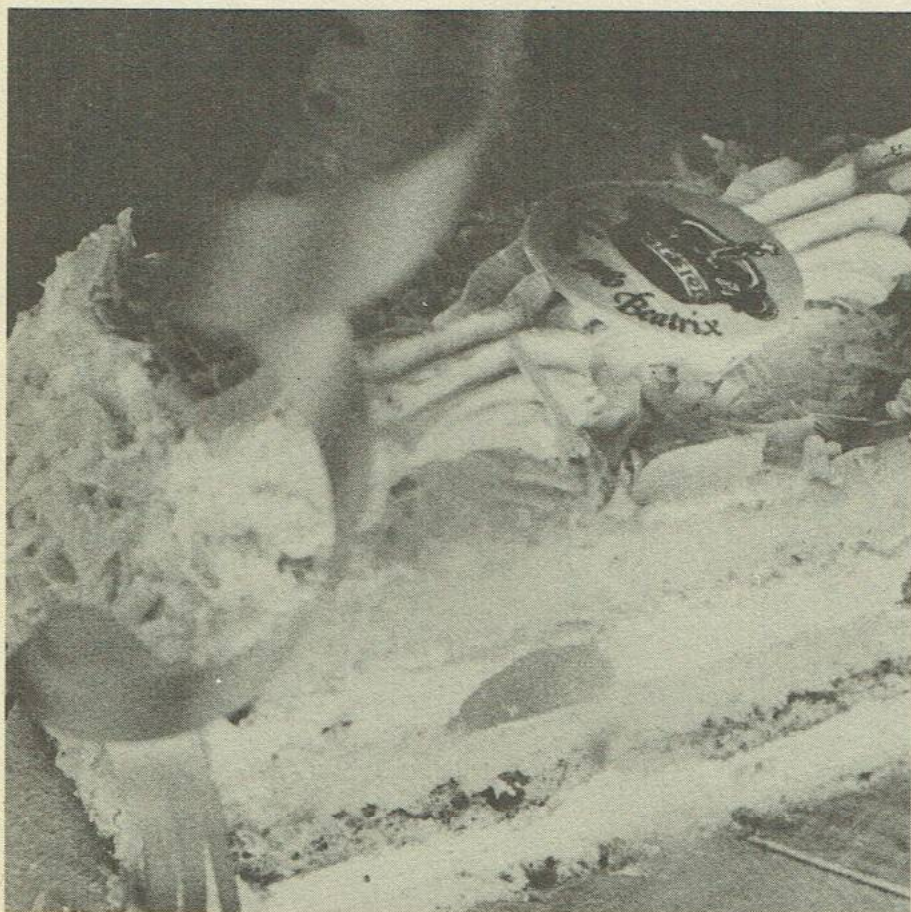
Ninotchka: I'm afraid I can't. I have lots of things to attend to today, Leon.

Ninotchka: Well, to tell you the truth, I'm a little tired and I would like to rest. — Maybe you're right. Perhaps it is the champagne.

Ninotchka: For dinner? Of course. — Seven o'clock here. Seven o'clock will be all right.

vervolg van pagina 4

Het ergste van het ergste in Groningen is de fakulteit ekonomie er aan toe. Pais en met hem de openlijke anticipatiecommissies zullen er de volgende verdwijntrucus zo goed als zeker toepassen: de enige projektgroep, die nu al een marginale positie inneemt; keuzevakken als methodologie en sociologie; de Wetenschapswinkel, waarvan sommige vragen nu al soms niet onder te brengen zijn bij gebrek aan studenten; de derde-jaars stage; referaten, terwijl de onderwijscommissie die nu juist probeert in te voeren; en de kleine afstudeerrichting sociologische ekonomie.

Twee extreme gevallen die in Groningen het dilemma symboliseren, zijn Psychologie en Bedrijfskunde: bij Psychologie, waar het anti-Pais bewustzijn sterk leeft, heeft men alles bij de T.F.S. te verliezen: met name de hele opzet van de studie op basis van projektwerk dreigt domweg te verdwijnen. Bij een op 25 oktober gehouden thema-avond T.F.S. kwam bijna 50% van de eerstejaars-studenten opdagen. Bij Bedrijfskunde hebben de studenten zelfs ingestemd met de T.F.S. met het vage motief om druk uit te oefenen voor het verkrijgen van een eigen propedeuse. De 'realistische' anticipatie-gezindheid treft men aan bij Sociale Geografie. Daar werd op de onderwijisdag van 31 oktober gediskussi-

eerd aan de hand van de stelling: "hoe gaat onze studie eruit zien met een T.F.S.?" Openlijk verzet maakt plaats voor een onvrijwillig, maar behoedzaam voorbereiden op de gevolgen van de T.F.S.

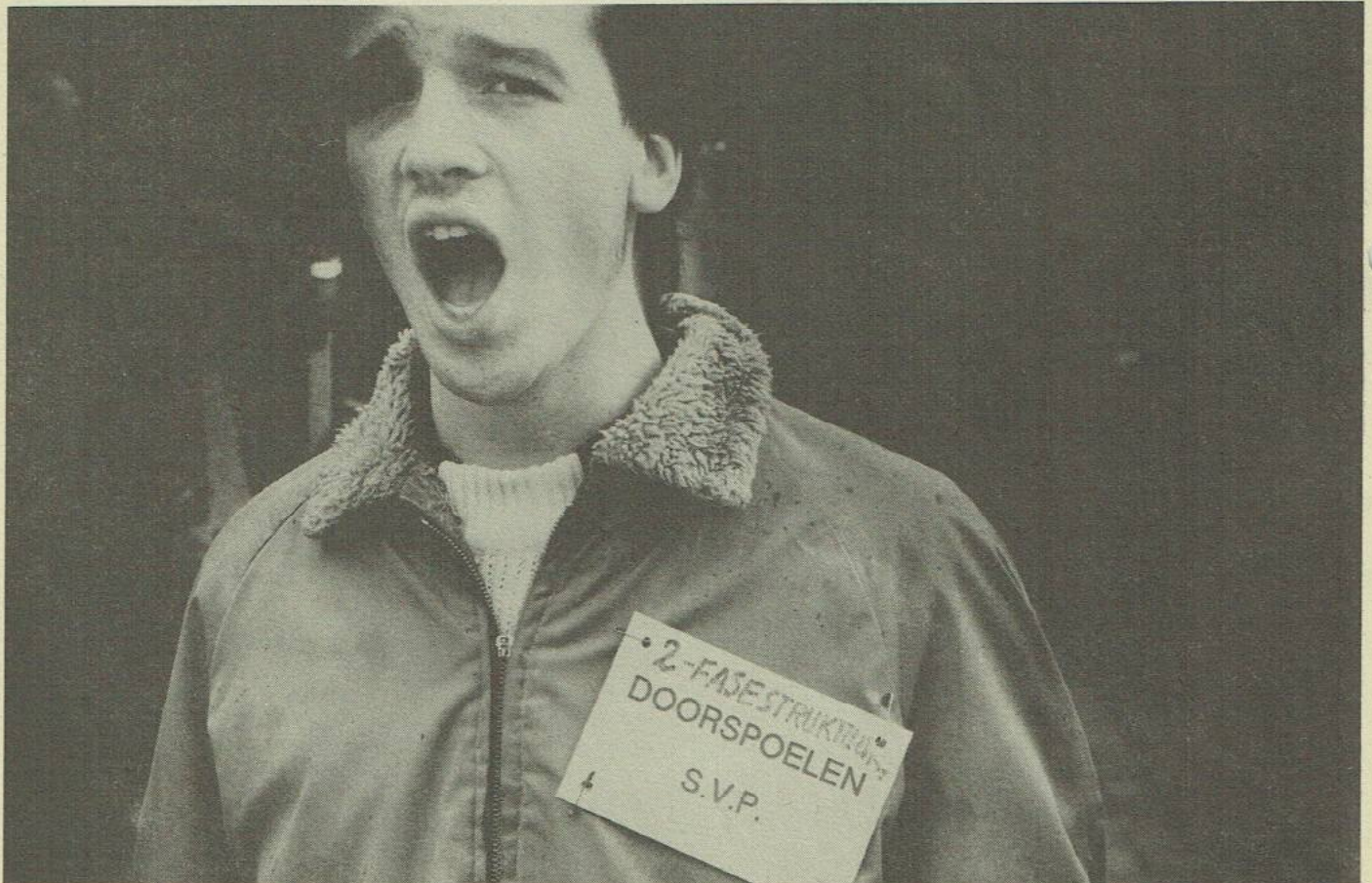
Bij Letteren is verzet beperkt tot de afstudeerrichting Nederlands, terwijl bij alle richtingen de geherprogrammeerde studieprogramma's al niet meer aansluiten bij de T.F.S. middels een snel te laten verdwijnen 'vrije ruimte': daar wordt althans driftig aan gewerkt door een vage klub oude mannen, de 'fakultaire commissie van advies'. Bij Wiskunde heeft 50% van de studenten zich recent in een enquête 'uitgesproken' tegen de T.F.S. Hoewel de studie er op het eerste gezicht nogal schools van aard is, dreigen de weinige verworvenheden van studenten verloren te gaan: bijvakken en het vak Wiskunde & Samenleving.

De animo tot verzet en organisatie is dus wisselend verdeeld, en loopt vaak parallel met het bestaan van aktieve GSB-basisgroepen. Het Breed-komit  tegen de T.F.S. loopt zeer matig, hoewel de samenwerking met de PSF nog wel bestaat. Konkluderend zou ik willen stellen dat de algemene lijn van het fakultair verzet tegen de T.F.S. nog te sterk gericht is op de specifieke bedreigingen van het wetsontwerp voor de afzonderlijke fakulteiten: hoe re el die ook zijn, worden

de meer fundamentele bedoelingen van Pais m.b.t. de universiteit uit het oog verloren. Maar laat ik mezelf niet herhalen.

Terwijl ik dit schrijf begint een Onderwijsaktieweek tegen de Twee-Fasen-Struktuur, die vooralsnog beperkt blijft tot een klein aantal fakulteiten; met name op Psychologie en Sociologie bestaan ambitieuze plannen, hoewel elders de animo tot organisatie ook wel bestaat. Deze aktiviteiten monden uit in een Onderwijsaktiedag die heeft plaats gevonden op 7 november, met verscheidene sprekers en zelfs, Kultuur.

De meeste aandacht richt zich nu op het Onderwijsfestival, dat (onder voorbehoud) gehouden zal worden op 25 november in het PvdA-pand in de Kromme Elleboog. Behalve op de T.F.S. zal er ingegaan worden op studie-inhoud (Volksuniversiteit, feministische methodenkritiek, projekten) en natuurlijk weer: Kultuur. De opzet is duidelijk. Niet alleen de T.F.S. afwijzen, maar juist komen tot positieve alternatieven. Komt allen!!! Mijn verontschuldigen voor de vele simplifikaties in dit stuk. Graag wil ik verwijzen naar meet uitvoerige brochures die verschenen zijn: verkrijgbaar op de Visserstraat. De meest recente is: "Haagse Bluf en andere recepten" van het Amsterdamse Anti-Pais komit . Niet slikken, a.u.b.

KOUWE KONT

Van zowel linker als rechterszijde worden de aktievoerders bij Dodewaard geprezen. Het geweldloze karakter, het liefdevolle samenzijn met de in niet-agressieve kleding gestoken ME, dit alles heeft ertoe bijgedragen dat de Dodewaard-aktie een succes wordt genoemd. Gedeeltelijk klopt dat, maar op een aantal punten heeft zij gefaald...

Een van de meest opvallende dingen aan de aktie was de vorm en mate van democratie. Beslissingen werden aan de basis, d.w.z. door alle aktievoerders genomen. De bewuste keuze voor dit model vloeiende voort uit een onvrede met de bestaande vormen van demonstreren. Men kocht een retourtje Almelo, Kalkar of Gasselte en bracht daar dan de dag in alle gezelligheid en folklorisme door. Het was niet noodzakelijk om je diepgaand met de problematiek bezig te houden of na te denken over de aktievorm. Alleen aanwezigheid en eventueel volume telde. En waarom zou je je ook druk maken. Alles was van te voren toch al door een aantal illustere personages, die in een centrale leiding waren verenigd, geregeld. Vaak waren de linkse politieke partijen dan ook nog bij de organisatie betrokken, zodat bij voorbaat vaststond dat de aktie binnen de smalle marges van de parlementaire democratie zou vallen.

Op het pinksterkamp bij Dodewaard werd dan ook voor een andere vorm gekozen, een vorm waarbij beslissingen op het allerlaagste niveau genomen werden. De hiervoor geschikte structuur werd door de Geldersche stroomgroepen geïntroduceerd die deze hadden afgekeken van een aktie bij een kerncentrale in Seabrook in de Verenigde Staten. Hier werd de aktie gedragen door basisgroepen (affinity-groups) die bestonden uit mensen die elkaar kenden en zich terdege hadden voorbereid. Deze structuur nu, werd ook bij Dodewaard toegepast. En met succes.

De betrokkenheid van individuele aktievoerders bij de aktie werd enorm vergroot, of zoals de Groene het uitdrukte: "Het beeld van de blokkade in Dodewaard bestaat uit diskussiërende, organiserende aktieve deelnemers". De aktie werd niet van bovenaf, door een centrale leiding, gedirigeerd, maar werd door alle deelnemers gezamenlijk gevoerd.

partijen

Nog nooit echter is er vanuit de bestaande politieke partijen zo heftig tegen een aktie gefulmineerd. Geen wonder want niets stond vast en voor alles en iedereen was in principe ruimte. Zo'n flexibiliteit moet in die kringen wel uiterst wonderlijk overkomen. De kritiek richtte zich dan ook voornamelijk op de aantasting van de parlementaire democratie. Deze zou tot in het diepste van haar wezen door de aktie worden aangetast. Op zich is het niet zo vreemd dat bij een aktie tegen een kerncentrale ook het functioneren van de democratie ter discussie staat, maar helaas leidt het de aandacht wel enigszins van het eigenlijke probleem af. Maar goed, de angst richtte zich op

het gevaar van punks, halve of hele terroristen en Duitsers. De organisatie zou dit soort groepen nooit in toom kunnen houden. Het meest glorieus vertolkte de Pv/dA deze rol. Eerst mocht Patijn in de Volkskrant zijn gal spuwen, daarna presteerde Zijlstra het om op zondagavond met een voorstel te komen waarin de blokkade opgeheven moest worden en de discussie met de politieke partijen maar weer eens heropend moest worden.

De reacties van de deelnemers op de blokkades waren duidelijk: "We zitten hier niet om te praten, dat ding moet dicht". De naderende verkiezingen werden ook hier al hun schaduw vooruit. De Pv/dA in de rol van vredestichter, uit angst het linkse deel van het elektoraat voor het hoofd te stoten, en evenzeer uit angst voor aantasting van het democratisch rechtsbestel; schipperen maar.

soep & koffie

Ondanks de in de pers te horen negatieve geluiden over de zondagavond (de avond waarop het koördinaat adviseerde de blokkades op te heffen), heeft de basisgroepenstructuur juist hier zijn voordelen laten zien. Toen bleek hoe groot de kloof tussen aktievoerders op de blokkade en aktievoerders op het koördinaat wel niet kon worden. Op het koördinaat was men gefixeerd op getallen, ME-ingrijpen, het slechte weer, terwijl op de blokkades deze zaken lang niet zo belangrijk werden gevonden. Daar dacht men enkel aan blokkeren. Door de slechte communicatie tussen het koördinaat, de blokkades en het tentenkamp werd de situatie op het koördinaat niet duidelijk. Op grond van verkeerde en grotendeels alweer verouderde informatie werd toen besloten de blokkadegroepen te adviseren de blokkade te staken. Dat advies werd niet opgevolgd. Terecht niet, want de toestand was ondertussen geheel veranderd. De mensen op de blokkades konden dat het best beoordelen. Hoewel de pers dit interpreteerde als het niet opvolgen van een bevel van de leiding, was dat gelukkig niet het geval. De pers doet er beter aan zich in het vervolg enigszins in de besluitvormingsstructuur van een aktie te verdiepen. Overigens zijn er op het koördinaat grote fouten gemaakt. Zo werd het ANP al op de hoogte gesteld van het advies, nog voor dat dit bericht de blokkades had bereikt. Sommigen hoorden het advies dan ook het eerst via de radio, en pas later via de koeriers en de aktieradio. Eén van de punten die bij deze gang van zaken duidelijk werd is het feit dat al te lang op zo'n koördinaat zitten nadelig is voor de betrokkenheid bij de aktie. Alle informatie wordt op zo'n

han dolman

koördinaat verzameld en het logisch (?) gevolg daarvan is dat sommige mensen zich plotseling heel belangrijk gaan vinden en op eigen houtje beslissingen gaan nemen. Dat is kwalijk en moet in de toekomst dan ook zoveel mogelijk vermeden worden.

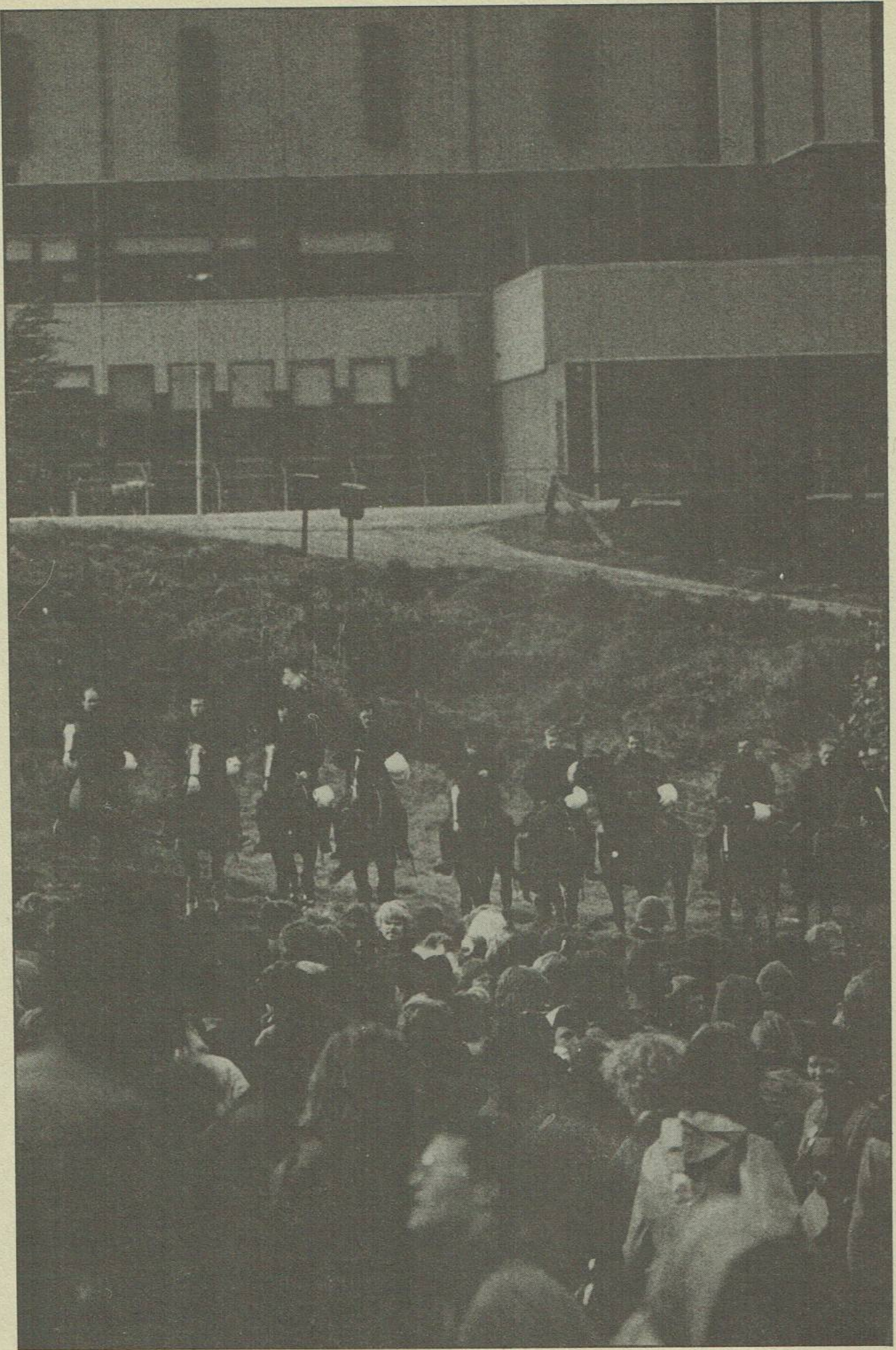
Zoals gezegd, de structuur van basisgroepen heeft over het algemeen goed gefunctioneerd. Voor volgende akties, en dat die nodig zijn staat al vrijwel vast, lijkt dit model dan ook weer toepasbaar. Al zullen dan wel een aantal onduidelijkheden weggenomen moeten worden, die nu soms wel aanwezig waren.

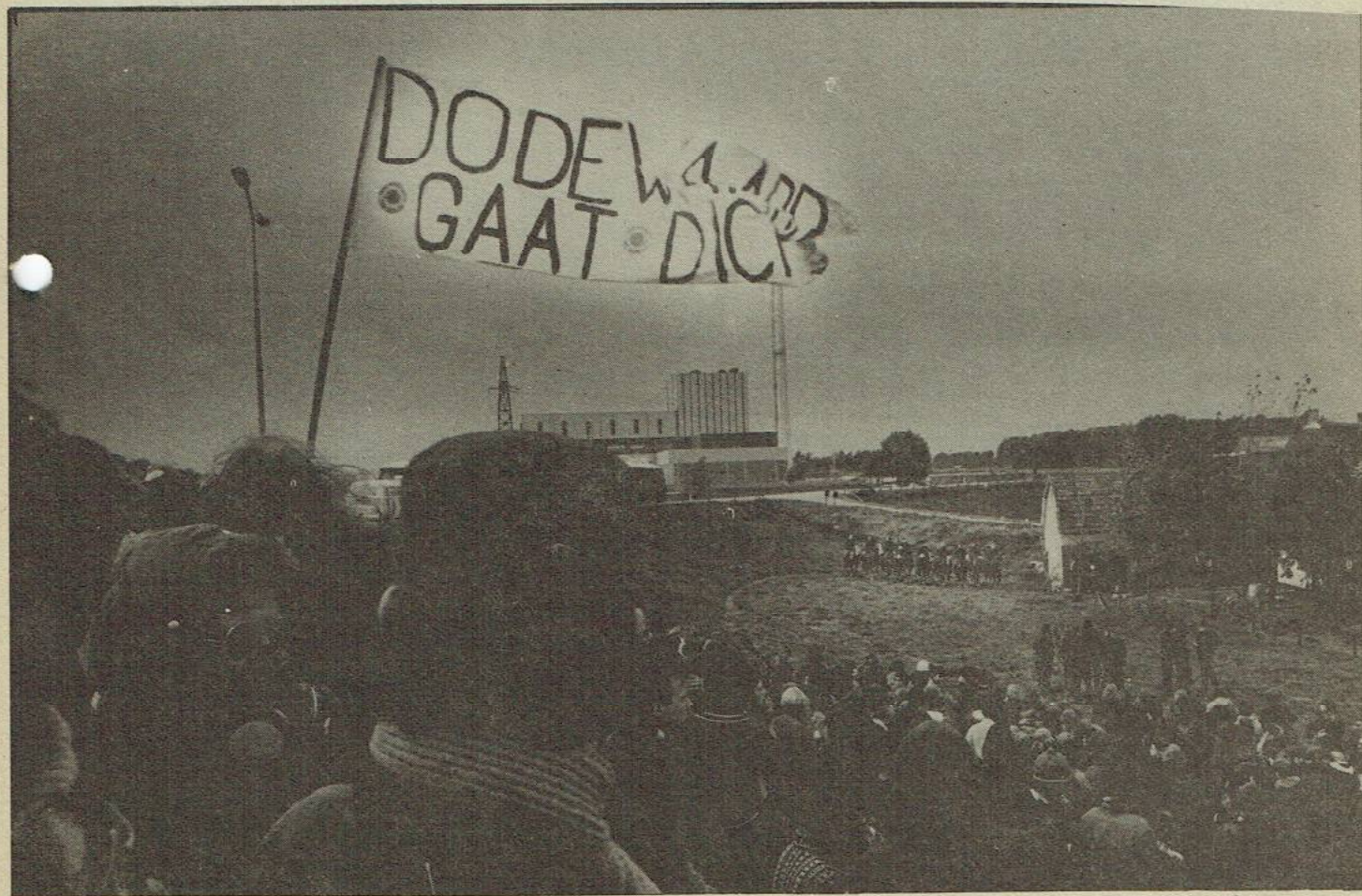
verdeeldheid

Met name de Volkskrant heeft melding gemaakt van de onderlinge verdeeldheid bij de aktievoerders. Zij deed het voorkomen alsof door onderlinge wrevel de aktie "als een nachtkaaars uitging". Gedeeltelijk heeft ze gelijk als ze stelt dat onenigheid over de vorm en de duur van de aktie een groot aantal deelnemers frustreerde. Dat is zeker gebeurd. Maar, bij een aktie waar gewerkt wordt met een consensusmodel, zijn er vaak groepen die iets moeten inbinden. Een voordeel van consensus-beslissingen is echter wel dat er over gepraat wordt, en dat niet domweg het aantal voor- en tegenstemmers geteld wordt. Zo'n model kan in principe frustraties voorkomen, al bleek tijdens de ellentlange vergaderingen zowel bij de voorbereiding als in Dodewaard, dat dit soms intens moeizaam kan gaan. Het verloop van de aktievorbereiding geeft hiervan een voorbeeld. Het op het Pinksterkamp gelanceerde idee van een bezetting, verdween al gauw onder de tafel. Maar op b.v. de regiovergaderingen in Groningen waren lang niet alle aanwezigen het eens met het gevolg daarvan; nl. dat de aktie veel meer een symbolisch karakter kreeg. Het op zich terechte argument dat symbolische akties al zo vaak werden gevoerd, werd van de tafel geveegd uit angst voor een keiharde konfrontatie met de ME.

Een evenzeer terecht argument. Het heeft immers weinig zin om konfrontaties aan te gaan die bij voorbaat verloren zijn en die alleen maar voor negatieve publiciteit zorgen. Aan de andere kant heeft het lieve karakter van deze aktie een hoop positieve publiciteit tot gevolg gehad, maar het effect van de aktie -het direkte effect- valt te betwijfelen. De anti-kernenergiebeweging heeft laten zien dat zij vreedzaam kan demonstreren. Zeker, maar daar gaat het niet om, het ging, en het gaat nog steeds om sluiting van de bestaande centrales.

vervolg op pagina 17

Stel je bent links en je zit op de universiteit. Geeft je dit niet een bepaalde verantwoordelijkheid? Een verantwoordelijkheid in de zin dat je zou moeten proberen je universitaire positie produktief te maken voor wat wel genoemd wordt 'de sociale beweging'? Een verantwoordelijkheid überhaupt om de posities van links op de universiteit te verdedigen, om te zorgen dat de universiteit niet onder onze kont wordt afgebroken.

peter van esseveld

Ongeveer zo'n redenering bracht een groep studenten en medewerkers op het idee van wat ze een 'volksuniversiteit' zijn gaan noemen. In een discussiestuk heet het dat deze 'volksuniversiteit' (Volksuni voor intimi) "de samenwerking tussen de kritische wetenschap en het volk met haar democratische initiatieven, bewegingen en cultuur mogelijk (moet) maken". Een eerste openbare bijeenkomst van deze groep vond op 11 oktober j.l. plaats. Er waren een honderd mensen uitgenodigd, gedeeltelijk op basis van hun betrokkenheid met 'kritische wetenschap', hun politiek-maatschappelijke activiteiten en ten derde, noodzakelijkerwijs, op basis van hun bekendheid bij de organisatoren.

De discussie die de ruim twintig mensen die uiteindelijk aanwezig waren, voerden, is om meerdere redenen van belang. In de eerste plaats werd in de discussie de verhouding tussen links en de universiteit geïdentificeerd waardoor minimaal de omtrekken van het probleem duidelijker worden. In de tweede plaats hebben we tegelijk te maken met een inhoudelijk initiatief, de Volksuni, dat het perspectief biedt om uit de huidige malaise te geraken.

De problemen die in de discussie aan de orde kwamen en de meningen die erover naar voren werden gebracht, zijn in dit licht ook van belang voor de grondslagen- en strategiediskussie die momenteel in de GSB woedt of althans zou moeten woeden.

In het navolgende zal ik proberen een beeld te geven van de discussie zoals die gevoerd is op de 'Volksuni-bijeenkomst' en er tot slot een paar kanttekeningen bij maken.

In de discussie waren volgens mij globaal twee soorten motivaties te onderscheiden om met zoiets als een Volksuni aan de gang te gaan. Enerzijds een motivatie primair vanuit de studie zelf (hoe kan ik mijn studie bruikbaar maken?) en anderzijds een motivatie die primair politiek is en die vertrekt vanuit de konstatering dat er sprake is van een crisis bij links. Ik zal nu beide motivaties nader toelichten.

studie inhoud

Het gaat hier dus om de vraag: hoe kan ik mijn studie van nut maken voor de sociale bewegingen (ik kom later nog terug op dit voortdurende gebruik van het woord 'sociale bewegingen'). Voor de duidelijkheid moet ik nog zeggen dat de overgrote meerderheid van de discussianten afkomstig was uit de sociale wetenschappen, meer in het bijzonder nog van PAW. Dit gegeven is van belang om het soort antwoorden te begrijpen dat gegeven werd op het aan-

vankelijke probleem.

Vrij algemeen zoekt deze groep de oplossing in projektonderwijs en aktie-onderzoek, waarbij de universitaire posities dus op een hele direkte manier 'bruikbaar' worden gemaakt voor de sociale beweging. Vanuit deze optiek ontstaat dan ook de tegenstelling kritische versus traditionele wetenschap. Een tegenstelling die aangeeft welke prioriteiten er gelegd moeten worden in de anti-bezuinigingsstrijd (zie ook het artikel van Otto Knottnerus in de vorige N.S. trouwens) en die op een ander nivo argumenten tegen de twee-fasenstructuur geeft: de kritische wetenschap werpt het meeste nut af voor 'het volk' (zie de opzet van de GSB-akties in november tegen de twee-fasenstructuur waarin een festival of beter een soort beurs voorzien is voor enerzijds kritische wetenschappers en anderzijds sociale activisten, waar sprake zou moeten zijn van een soort vraag en aanbod van wetenschappelijke bruikbaarheid). Problemen geeft de oplossing van projektonderwijs en aktie-onderzoek alleen maar op praktisch organisatorisch nivo; hetzelfde nivo in feite dus waarop ze de wetenschap 'bruikbaar' wil maken. Er wordt namelijk al enige jaren aan deze universiteit aktie-onderzoek gepleegd. Maar de kontakten met 'het veld' zijn niet structureel genoeg. Onderzoeksrapporten blijven in bureloden liggen en vinden hun weg niet naar de 'doelgroep'. Hier speelt de kloof tussen universiteit en maatschappij ons parten. Deze kloof moeten we verkleinen. Dit zou kunnen gebeuren binnen het kader van een Volksuni. De Volksuni brengt zo dus een kader tot stand waarbinnen de uitwisselingen tussen vraag en aanbod van kritische wetenschap kan plaatsvinden. Een soort wetenschapswinkel eigenlijk. Maar niet alleen. Binnen een Volksuni zou er ook gewerkt kunnen worden aan het verkleinen van de kloof tussen kritische beroepspraktijk en opleiding. Dit zou structureel bijvoorbeeld kunnen leiden tot een meer praktische opzet van de studie ('want de problemen waar je in de praktijk voor komt te staan, daar wordt in de opleiding geen aandacht aan besteed') en tot een soort 'counseling' van de problemen die de kritische beroepspraktijk opwerpt.

Politiek

Even ter verduidelijking. De opdeling in twee soorten motivaties zou kunnen suggereren dat er ook twee duidelijke groepen in de discussie te onderscheiden waren. Maar dat is niet zo. De twee motivaties waren soms in één persoon verenigd. Het onderscheiden van de twee soorten motivaties is naar

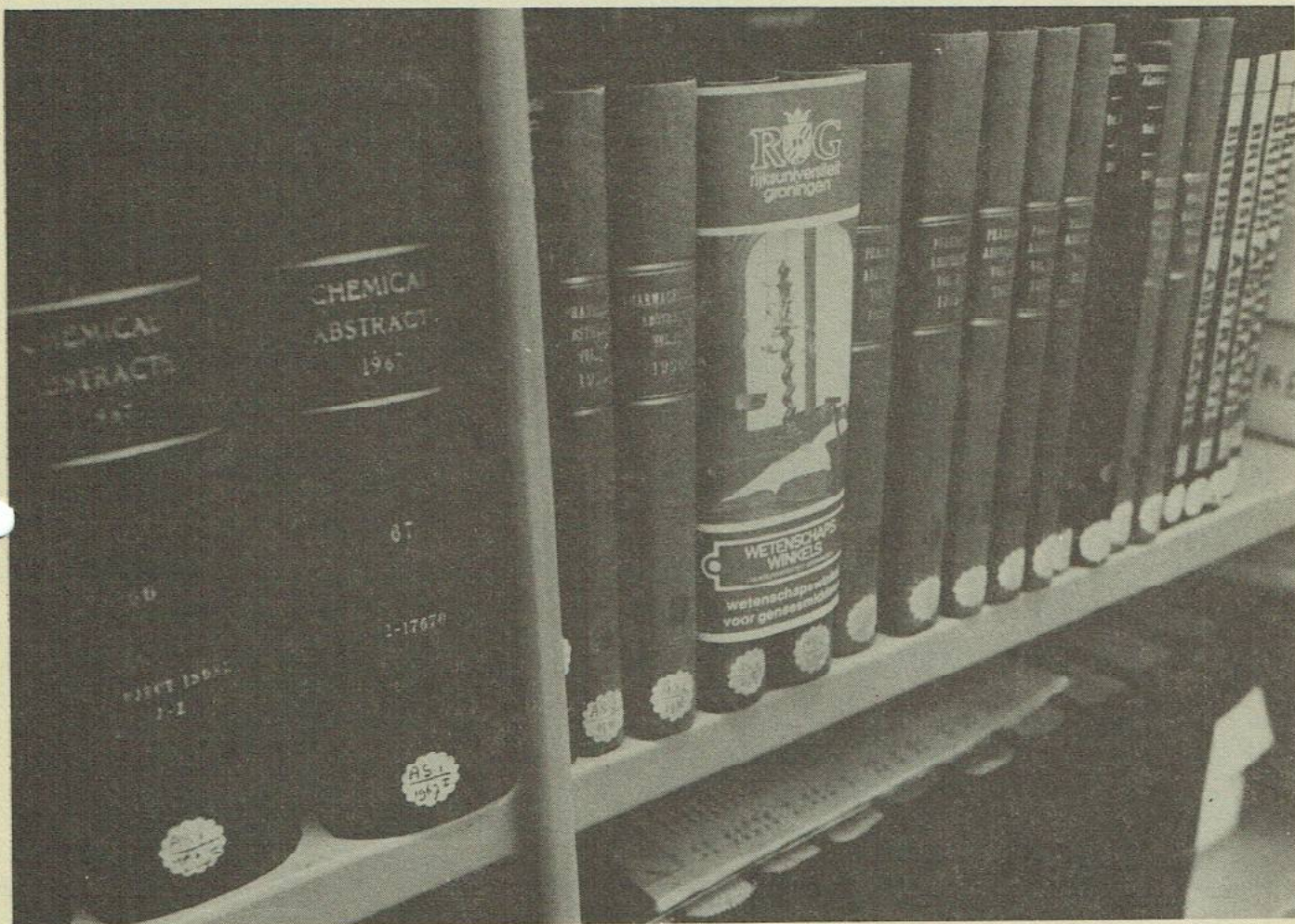
mijn idee echter toch van belang, omdat ze structureel verschillend zijn (en dat zal ik proberen uit te leggen). Uitgangspunt is hier niet de studie/werksituatie, maar een politieke praktijk, hetzij in de GSB, hetzij politieke partij (vaak CPN), vakbeweging, vrouwenbeweging, etc. Men is ontevreden over de politieke praktijk in de organisaties waarin men die heeft kennen geleerd. Vaak heeft dit geleid tot een organisatorische verwijdering. Het woord 'krisis' is dan niet meer van de lucht. Men heeft het idee zelf in een politieke crisis te zitten omdat er noch een duidelijk organisatorisch noch een duidelijk inhoudelijk perspectief is voor links. De individuele verwijdering van de traditionele georganiseerde politieke praktijk kan dus niet los gezien worden van een crisis in de politiek van links zelf. En door deze crisis in de politieke concepties heeft links weer geen antwoord op die andere, de Grote Crisis, met zijn economische, maar ook ideologische kanten. Crisis, crisis, crisis. Hier zou je als linkse mensen onder elkaar toch greep op moeten zien te krijgen?

Zoiets zou binnen een Volksuni moeten gebeuren; om te voorkomen dat iedereen op zijn eentje oplossingen probeert te vinden. Om te zorgen dat links in al zijn verdeeldheid en desoriëntatie niet verder afbrokkelt en versplintert maar dat we vanuit de mist nieuwe horizonten doen opdoemen. Vanuit deze problematiek is het organisatorische gezicht van de Volksuni niet onmiddellijk gegeven, dat is duidelijk. In het laatste gedeelte van het artikeltje wil ik vanuit de hierboven omschreven 'politieke motivatie' de aktie-onderzoek-oplossing wat problematiseren (op het probleem van het aktie-onderzoek en Kritische Wetenschap überhaupt zal ik het volgende nummer nog terugkomen) en aangeven hoe links op dit moment volgens mij om zou moeten springen met z'n universitaire posities en verantwoordelijkheid.

kanttekeningen

De paar opmerkingen die ik dadelijk ga maken kunnen natuurlijk bij lange na niet doorgaan voor een uitgewerkte kritiek. Elk van de punten die aan de orde komt zou aanleiding kunnen zijn voor een uitgebreid artikel. Het navolgende is dus noodzakelijkerwijs schematisch. Het gaat me er vooral om globaal een oriëntatie aan te geven en die af te zetten tegen een (of meer) oriëntatie(s) die me niet vruchtbaar lijken. Ik hoop hierdoor de discussie wat scherper te stellen. Voor reacties zou ik dankbaar zijn.

... en andere bondgenoten

defensief

1. Als je praat over de verantwoordelijkheid van links voor het productief maken van de verworven universitaire posities, kun je volgens mij niet zonder een inschatting van wat globaal 'de toestand' is rond de universiteit, zowel met betrekking tot de regeringspolitiek als algemener, de relatie staat, belangengroepen, universiteit.

Volgens mij moet zo'n inschatting in de eerste plaats onderkennen dat er momenteel gewerkt wordt aan een totale omstrukturering van de universiteit die veel en veel verder gaat dan een eenvoudige kwantitatieve inperking. Het gaat momenteel niet meer om een bezuinigingspolitiek sec, maar om een kwalitatieve omstrukturering van de wijze waarop wetenschap bedreven kan worden. Dit is uitermate fundamenteel: de universiteit zoals wij die als vandoors kennen staat als zodanig op het spel. Waar gaat het om? In de eerste plaats de loskoppeling van wetenschappelijk onderzoek en hoger onderwijs (twee fasen!). In de tweede plaats zal het wetenschappelijk onderzoek vooral verricht moeten gaan worden door tijdelijk aan te stellen funktionarissen (BUOZ-nota). Hierdoor wordt de plan-

baarheid, en daarmee de kontrôle door de staat en de efficiëntie van het onderzoek dat verricht wordt veel groter. Ook hier weer de tendens tot etatisering, de vergroting van de staatsbemoediging die we ook op verschillende andere maatschappelijke terreinen terugvinden. De etatisering kan geen doorgang vinden zonder een inperking van de vertegenwoordigende democratie. Hierin voorziet de afbraak van de WUB (Cewubd en gewogen). We worden hier gekonfronteerd met een samenhangend beleid dat erop gericht is de direkte democratische kontrôle (door de universiteit zelf) op het onderzoek dat er verricht wordt, terug te draaien, ten gunste van een grotere greep vanuit het centrale staatsapparaat op het wetenschappelijke onderzoek; dit maakt een veel grotere beschikbaarheid over de wetenschap door de heersende groepen mogelijk. Als we het proces beschrijven in termen van Gramsci's metafoor van de stellingenoorlog, dan is de hegemoniale groep op dit moment bezig, via het staatsapparaat, zijn stellingen te versterken door de voorwaarden te scheppen voor een monopolisering van het in de maatschappij aanwezige wetenschappelijke potentieel. Als deze inschatting juist is, dan heeft dit verdragende gevolgen voor de politiek die 'links' aan de univer-

siteit moet volgen. Het gaat dan om het behoud van de universiteit als zodanig. Een universiteit die ik, zoals ze op dit moment funktioneert, ondanks alle tekorten, een democratische universiteit zou willen noemen. Democratisch omdat het de mogelijkheid biedt de maatschappelijke machtsstrijd te weerspiegelen en niet (zoals de bedoeling is) planmatig gemonopoliseerd is voor één klasse, één hegemoniale groep. (Op de verhouding wetenschap en maatschappelijke hegemonie kom ik dadelijk terug.) Volgens mij dient er dus in de eerste plaats een defensieve strategie gevoerd worden; nogmaals, het gaat om het behoud van de universiteit. Binnen de academische wereld moeten hier brede koalities op te sluiten zijn. Zie ook de goede standpunten die de Akademische Raad voortdurend inneemt.

bondgenoten

2. Kardinaal is echter dat er ook buiten de universiteit bondgenoten gevonden moeten worden. De PvdA neemt wat dit betreft een sleutelpositie in. Gekonstateerd moet worden dat het anti-intellektualisme binnen deze partij een belangrijke kracht is. Dat een domoor als Bart Tromp furore kan maken als partij-ideoloog spreekt wat

STELLINGGOORLOG

dit betreft boekdelen. Maar ter zake. Waar het om gaat is dat binnen een partij als de PvdA het voldoende het belang wordt onderkend die de wetenschap binnen een hoogontwikkelde maatschappij als de Nederlandse heeft in het oplossen van de crisis. Als links zou gaan werken aan een serieuze industriepolitiek voor Nederland, zouden ze in de universiteiten een kardinale schakel vinden. Een partij als de PvdA mag niet toestaan dat ons wetenschappelijk potentieel door de tegenpartij gemonopoliseerd wordt. In dergelijke termen zouden we deze discussie moeten voeren.

hegemonie

Ik kom nu toe aan de verhouding van de wetenschap tot de maatschappelijke hegemonie. Naar mijn idee is, om te beginnen, het maken van een onderscheid tussen zogenaamde traditionele of rechtse of burgerlijke wetenschap enerzijds en kritische, linkse of proletarische wetenschap anderzijds theoretisch op zijn minst problematisch en bovendien uit politiek strategisch oogpunt momenteel volstrekt inopportuun. Politiek heb je er niets aan omdat het de illusie wekt dat er op dit moment sprake zou kunnen zijn van een offensieve strategie ('primaar het behoud en verdere uitbouw van de linkse wetenschap'). Naar mijn idee liggen er politiek hele andere imperatieven. Zie onder punt 1. Dan heel globaal wat meer principiële bezwaren. Het creëren van een onderscheid tussen twee soorten wetenschap miskent het verschil dat er bestaat tussen wetenschap en politiek. Ik zeg niet dat ze niets met elkaar te maken hebben, maar dat het twee verschillende dingen zijn. In de tweede plaats lijkt me fundamenteel te onderkennen dat er op een historisch moment slechts één wetenschap is. De rest is ideologie. Wetenschap en politiek (ideologie) zijn twee relatief autonome terreinen, elk met hun eigen functionaliteit. Haar politieke effectiviteit krijgt de wetenschap doordat het institutioneel functioneert binnen een maatschappij waarin sprake is van een machtsstrijd en hegemoniale structuren. De instituties zijn functioneel voor de heersende maatschappelijke groep. Daardoor staat het wetenschappelijk potentieel primair ter beschikking van de heersende groep (doordat zij heersend is!). De crux ligt dus in de aard van de maatschappelijke machtsverhoudingen en niet in het verschil tussen twee wetenschappen. Analogie aan de strijd om de macht in de staat vindt er een strijd plaats over de greep op de wetenschap. Het bestaan van dingen als wetenschapswinkels laten zien dat de huidige universiteit in zekere mate in staat is deze machtsstrijd te spiegelen. Maar globaal functioneert de universitaire institutie ten bate van de heersende hegemoniale politiek. Daar verandering in brengen is een vraagstuk van de strijd om de hegemonie in de staat.

En die strijd wordt niet op de universiteit beslist, maar vereist politieke organisatie in de maatschappij.

organisatie

4. Ik ben nu toegekomen aan het beslissende punt, namelijk het organisatievraagstuk. Hierin zal zich veel van wat in het voorgaande is behandeld kristalliseren. De discussie over een zogenaamde kritische universiteit en oplossingen als actie-onderzoek en dergelijke vinden niet in een politiek en historisch luchtledige plaats. De discussie die op dit moment gevoerd wordt, staat in direkt verband met nogal crisis-achtige ontwikkelingen in zowel de GSB als de plaatselijke CPN. Maar de discussie en de illusies over een zogenaamde kritische universiteit dienen historisch gesitueerd te worden aan het einde van de zestiger jaren en weerspiegelen een bepaald stadium in de politieke ontwikkeling ('rijping') van de studentenbeweging. Binnen die conjunctuur maakt het idee van een 'kritische universiteit' deel uit van een groter geheel van ideologische noties. Globaal: de gedachtegang dat er sprake is van een gemanipuleerde massa, een geïntegreerd proletariaat, een verburgerlijkte arbeidersbeweging, een centrale plaats voor de media die de massa misleiden en voor de universitaire studentenbeweging die dit, als dragers van de verlichte idee van de waarheid aan de kaak stellen; proberen de 'wezenlijke' mechanismen van 'het systeem' in de openbaarheid te brengen zodat de massa de schellen van de ogen zullen vallen. Ik wil hiermee zeggen dat aan een notie als kritische universiteit (en volgens mij ook actie-onderzoek) niet alleen bepaalde noties over wetenschap verbonden zijn (zie 3) maar ook bepaalde politieke noties, over de maatschappelijke rol van intellektuelen (studenten), over organisaties en een bepaalde ideologie-opvatting. In het begin van de jaren zeventig breekt dan het besef door dat de revolutie niet vanuit de universiteit gemaakt wordt. Het belang van de georganiseerde arbeidersbeweging in de strijd voor het socialisme wordt onderkend. In deze verandering van oriëntatie heeft het artikel van Harmsen over arbeiderisme en sociologisme, uit 1971 in Ter Elfder Ure, een belangrijke rol gespeeld. Uit deze tijd dateert ook het verband tussen de CPN en de studentenbeweging. Ik denk dat het van belang is deze verhouding tussen studentenbeweging en CPN niet primair te zien als een proces van duistere machinaties van de kant van de CPN om greep op de studentenbeweging te krijgen. Het bondgenootschap met de CPN was een antwoord vanuit de studentenbeweging zelf op het organisatie- en bondgenotenvraagstuk. Nu leidt het geen twijfel dat zowel de verhouding CPN-studentenbeweging als het politiek functioneren van de studentenvakbonden op de universiteit

veel verwerpelijks heeft opgeleverd. Maar de malaise in de studentenbeweging kan volgens mij noch volledig aan de CPN-invloed noch aan het politieke vakbondskoncept geweten worden. Zie het voorbeeld van Nijmegen. We hebben ook te maken met een ideologische verrechtsing onder de studenten, een studielastverzwaring en ten gevolge van de crisis een weinig rooskleurig toekomstperspectief. Ik heb deze wat lange uitwijding gemaakt om tot het volgende argument te komen: ook al heeft de relatie met de CPN zowel voor de GSB als ook voor individuele figuren de afgelopen jaren voor de nodige moeilijkheden gezorgd, dit rechtvaardigt nog niet een ideologische sprong in de tijd om maar weer om het organisatie- en bondgenotenvraagstuk heen te komen. En naar mijn idee miskennen concepties als kritische of misschien 'volks'universiteit dit vraagstuk. Ik erken wel dat er sprake is van een crisis in de politieke organisaties van links, maar ik denk dat anarchisme (met actie-onderzoek niet nader omschreven activisten 'aan de basis' steunen; ik ben bang dat in dit perspectief een term als 'sociale beweging' ook betekenisvol is, doordat het vermijdt te spreken over de georganiseerde arbeidersbeweging en de problemen die ermee verbonden zijn) geen oplossing is.

derhalve

Wat moet er dan gebeuren? Ik ben natuurlijk niet in staat een soort receptenboek te schrijven. Daarvoor zijn de problemen te ingewikkeld. Maar er zijn wel een paar hoofdpunten volgens mij. In de eerste plaats moeten we ervoor zorgen dat in Nederland wetenschap op traditioneel democratische wijze beoefend kan blijven worden. Dit vereist een politieke strijd binnen en buiten de universiteit. De inzet is het maatschappelijke belang van democratische wetenschapsbeoefening (bv. inzake de crisisbestrijding). Het gaat hier niet om een enge belangenstrijd voor ons eigen academisch hachje. Het gaat om veel meer. Het is een onderdeel van de strijd tegen de omstrukturering van ons politiek-maatschappelijk bestel in een autoritair-etatistische richting. In de tweede plaats het probleem of we vanuit onze universitaire posities iets kunnen doen aan de crisis van links, bijvoorbeeld door middel van een Volksuni. Om hier iets zinnigs over te kunnen zeggen moet je op zijn minst een idee hebben van de aard van de crisis van links. En ik denk persoonlijk dat de crisis van links niet gelegen is in de geringe hoeveelheid actie-onderzoek die er de universiteit verricht wordt. Meer of efficiënter georganiseerd actie-onderzoek draagt dus ook niets bij tot het oplossen van onze eigen linkse crisis. De crisis van links ligt op een ander nivo. Er is natuurlijk de linkse ver-

deeldheid als meest manifest probleem, de onmacht tegenover de economische en ideologische crisis en ga zo maar door; het zou de moeite waard zijn om te proberen een uitputtende lijst van 'problemen van links' te maken, om te beginnen.

Ik heb de persoonlijke indruk dat de crisis van links uiteindelijk nogal abstract is, dat het eigenlijk een crisis in de aspiraties van links is. Het stalinisme is hier een aspect van. De gedachtegang dat zo'n socialisme niet hoeft voor ons, maar dat er geen alternatief model van het socialisme gerealiseerd is. Waarom niet? Zal het stalinisme zich niet herhalen? Hoe is dit te voorkomen? Wat kunnen we überhaupt willen, wat is historisch realiseerbaar?

Aan de andere kant komen er vanuit de vrouwenbeweging nieuwe aspiraties op, die gericht zijn tegen het patriarchale waardensysteem. Hoe moeten deze nieuwe aspiraties gedacht worden binnen de traditionele kaders van de voorwaardenstrijd zoals de arbeidersbeweging die gevoerd heeft?

De crux is volgens mij dat links niet zo goed weet wat te doen met de crisis in de cultuur waar we midden in zitten. Misschien klinkt dit wel allemaal erg onheilszwanger en spekulatief maar dat is mijn bedoeling niet. Het gaat erom dat we de maatschappelijke overgang niet meer kunnen zien als het overnemen van een failliete economische boel en ondertussen gewoon blijven geloven in alle illusies en idealen van de oude maatschappij. Gramsci zegt ergens dat vóórdat de onderliggende klasse de macht in de staat in handen heeft er in de maatschappij, in de civiele maatschappij reeds sprake is van een nieuwe ethische hegemonie. Ik denk dat we, in dit perspectief, moeten gaan leren om de strijd van links ook te zien als een culturele strijd, als een strijd om een nieuwe cultuur, en dat we zo vorm moeten proberen te geven aan onze nieuwe aspiraties.

Links heeft dus geen behoefte aan een soort populistische guerrilla op de universiteit die enerzijds de traditionele wetenschap bestookt en anderzijds noeste arbeid verricht voor de activisten aan de basis. Er is een linkse denk-tank nodig die ons de termen verschaft waarin zowel de crisis van links als de verlangens van links gedacht kunnen worden. Er moet vorm worden gegeven aan onze nieuwe aspiraties. Er is iets nieuws nodig.

vervolg van pagina 11

door alsmaar weer berichten over geweld e.d. te plaatsen. Het eigenlijke probleem werd daarmee naar de achtergrond geschoven. En dat is ook het gevaar van alle lof die nu over de hoofden van de Dodewaardgangers wordt uitgestrooid. De aktie was geslaagd, maar is op dit moment meer een begin dan een eindpunt voor de antikernenergiebeweging. Hopelijk wordt dit ingezien en gaan we verder met akties tegen kernenergie, en verzanden we niet

En helaas draaien die nog steeds. Ik ben dan ook bang dat iedereen al lang blij is dat de aktie geweldloos is verlopen en verder niet meer aan kernenergie denkt. Vooral de pers -een aantal uitzonderingen daargelaten- hebben dit in de hand gewerkt in nostalgisch terugblikken naar die blokkade in Dodewaard. Dat ding staat er nog steeds en de veiligheidsmaatregelen hebben ons laten zien wat we van een atoomstaat te verwachten hebben. De strijd is nog lang niet gestreden.

MEDEDELINGEN

experiment

onder dit motto zullen we in nait soez'n een *annonceriebriek* opstarten/annonces?/ja, je leest 't goed-/in het kader van de nieuwe openheid stelt het blad z'n kolommen gratis en op democratische wijze ter beschikking aan zijn verdorven lezertjes/de gevolgen zullen niet te overzien zijn, maar we wagen de gok/geen geëttter over kamers derhalve en als je jezelf te beschaafd acht om je fauteuils bij 't grofvuil vandaan te halen, zet je maar een berichtje in de Loeks/wel: het verpanden van studieboeken, het verbreiden van geheime tentamenvragen, het aankondigen van een wild feest, het verkrijgen van een 'lift naar jip-singboermussel of parijs, het zoeken naar iemands gezelligheid, het profeteren van een gebeurtenis, het opknappen van een al dan niet smerig karweitje, het ruilen van een stengun tegen drie molotov-cocktails, het opzetten van een studiegroepje over de maatschappelijke relevantie van het werk van pater f.h.m. morgenster s.j., of een willekeurige andere barokke gedachtenopbouw/ kultom: alles is welkom, zolang het niet naar handel of gesjacher riekt/tenzij van studieboeken ofzo/het kost dus niets, maar moet wel zo kort mogelijk zijn en zeker minder dan twintig woorden tellen/ 't mag anoniem zijn/ en geen studentenlol, flauwiteiten, of andere (semi-)fascistische uitingen/berichtjes opsturen naar nait soez'n/visserstraat 46/of daar afgeven onder vermelding van nait soez'n/moet binnen zijn 28 november/verschijnt dan 1½ week later/

onderwijsfestival

Op woensdag 25 november (onder voorbehoud) organiseert de GSB een onderwijsfestival. De Twee-Fasen-Struktuur willen we niet, maar wat willen we wel? Plaats: Ons Pand (PvdA-pand) in de Kleine Kromme Elleboog. 's Avonds feest.

design

De laatste tijd staat het onderwerp Industriële Vormgeving weer volop in de belangstelling. Van de pompeuze kitsch van de auto's van de jaren vijftig, het gezellig-maar-zakelijke van het houtwerk van de jaren zeventig tot de high-tech van 1980. In het Groninger Museum tot 23 november een tentoonstelling over 'Design in Nederland'. Weinig overzicht, wel interessant werk van twintig ontwerpers en ontwerp bureaus van 1920 tot nu.

samenscholing

Het tweede nummer van Samenscholing (no. 1) is al een paar weken uit. Artikelen o.a. over methoden en projectwerk op sociologie; vrouwen in de wetenschap; alfa-vakken en maatschappelijke relevantie; en Althusser over kunst. Te verkrijgen bij de redactie (Duinkerkenstraat 6, tel. 125265), de GSB, en diverse betere boekhandels. Samenscholing heeft hard abonnés nodig!

oost-europa

"Oost-Europa Verkenningen" wijdt no. 51 aan Polen. Te bestellen door f 8,40 over te maken op giro 3754808, t.n.v. Werkgroep Oost-Europa Projekten in Utrecht, o.v.v. Polen-nummer.

natuurmuseum

Als nieuw bolwerk van de groene beweging zal op 13 November het Natuurmuseum Groningen (voormalig natuurhistorisch museum) zijn poorten openen.

Veel aandacht voor natuur, landschap, geologie, natuur vs. cultuur, waarbij de edukatie voorop staat.

Het museum is gevestigd aan de St. Walburgstraat 9 en zal geopend zijn op maandag van 13 tot 17 uur, en dinsdag t/m vrijdag van 10 tot 17 uur.

DOE MEER MET JE GELD

Hieronder een greep uit de korting- en andere mogelijkheden, die het Reduktieburo van de GSB je kan bieden. Het is slechts een beperkte opsomming. Als je meer informatie wilt, kun je altijd even komen rondneuzen in het buro. Het Reduktieburo is een non-profit organisatie, die ten dienste staat van de leden van de GSB, de HBO-bond en de HTS-unie. Behalve vele gebruiksartikelen met veel korting, verkoopt het buro ook linkse (studenten)literatuur (o.a. SUN-SUA-Pegasus) en heeft het een geluids- en financieel advies. Kortom, de moeite waard om eens binnen te lopen!

WINKELKORTING

Bij de volgende handelaren kun je op vertoon van je geldige lidmaatschapskaart de volgende kortingen krijgen:

Verf en glas.....	Jan Dülmer.....	10%.....
	Winschoterkade 5	
Uitlaten.....	Euro-uitlaatcentrum.....	20%.....
	Nwe. Ebbingestraat 163	
Kleding.....	De Broekenspecialist.....	10%.....
	O. Ebbingestraat 58	
Sportartikelen....	Willy Loos.....	10%.....
	Kwinkeplein 1	
Huish. app.....	Elektro Rekord.....	15%.....
	J. Israëlstraat 6	
Auto-onderdelen....	Garage Century bv.....	15%.....
	Paterswoldseweg 139	
Elektra.....	De Speciaalzaak.....	10%.....
	Paterswoldseweg 6	
Vloerbedekking....	Dekora.....	10%.....
	Steentilstraat 17	
Meubelen.....	Furnette bv.....	15%.....
	Hoornsediep 129	
Schoenen.....	Happy Walker.....	10%.....
	Steentilstraat 2	
Fotomateriaal.....	Welzo.....	10%.....
	Turfsingel 5	

STEREO: VEEL KEUS EN DESKUNDIG ADVIES

Het GSB-reduktieburo werkt samen met een geluidsadviseur. Deze persoon kan je informatie geven inzake de aanschaf van een geluidsinstallatie. Hierbij gaat het om een zo goed mogelijk besteden van je geld. De aansluiting van de ene schakel op de andere is van groot belang voor een optimaal resultaat. Ook kan onze adviseur bij je thuis de installatie komen aansluiten en afregelen. Het spreekuur van de geluidsadviseur is vrijdag van 16.00 tot 17.00 uur. Kom gerust eens een praatje maken. Slechts een zeer klein greep uit ons leveringsprogramma.

VERSTERKERS		
AKAI		
..AM-2250/BL.....	348,00	306,00
25 Watt/3 Ohm, RMS/FTC		
MARANTZ		
..PM 200.....	348,00	292,00
20 Watt/8 Ohm, RMS/FTC		
LUIDSPREKERS		
KEF		
..Corelli Drukkamer... 475,00	395,00	
50 Watt, 18,5 liter		
..RR 101 Drukkamer... 525,00	435,00	
100 Watt, 6,7 liter		
PHILIPS		
..AH 483.....	215,00	175,00
Piek 80 W; Continu 40 W		
..AH 484.....	270,00	220,00
Piek 100 W; Continu 50 W		

STENCILLEN

Op het Reduktie Buro kun je tegen kostprijs gebruik maken van het STENCILHOK. De tarieven zijn:

Enkelzijdig per vel	0,025
Dubbelszijdig per vel	0,030
Moedervel short run per stuk	0,50
Moedervel long run per stuk	0,75
Pak kringlooppapier à 500 vel	5,00

Speciale aanbieding:

Regenpakken (Camprì Weather King) in verschillende maten en kleuren. Te vergelijken met de bekende AGU-pakken. (winkelprijs f 79,- tot f 89,-)
RB-prijs: f 65,-
Camprì Drumbag; weekendtas f 24,-

DE GOEDKOOPSTE TYPE-MACHINES IN DE STAD!

Een bijzonder grote korting kan het Reduktieburo geven op typemachines: Triumph en Adler 17% en op de kwaliteitsmachines van Olivetti maar liefst 35%! Een greep uit de leverbare modellen:

Olivetti.	
Lettera 10	195,00
Lettera 32	205,00
Lettera 35	245,00
Lettera 36 (elektr.)	390,00
Studio 46 (brede wagen)	315,00

Let op: nog enkele modellen leverbaar van de Erika 44, een oerdegelijke machine met een soepele aanslag, voor de prijs van f 285,-!!

BOEKEN

SUA-uitgaves:

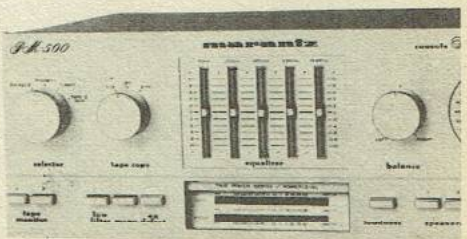
"Nacht in de middag", Arthur Koestler	f 27,50
"Kapitalisme en burgerlijke staat", Siep Stuurman	f 20,00
"Psychologie en marxisme", de 'Holzkampgroep'	f 11,90
"Geschiedenis van de nederlandse studentenbeweging 1963-1973", Hugo Kijne	f 11,90
"Studietijden raak je zelf niet kwijt", Wolf Wagner	14,75
"Kantlijnen", SUA-ASVA-uitgave	7,50
Verder enkele brosjures:	
"Atoomenergie, nee bedankt"	6,50
"Zonne-energie, maak er werk van"	6,50

ADVIES

Iedereen zal wel eens met een vraag of een probleem over financiën, beurs, belasting, promessee, of zoiets zitten, waar hij of zij niet een, twee, drie uit kan komen.

Op het Reduktie Buro is een adviseur aanwezig, die iets meer dan gemiddeld op de hoogte is van dergelijke problemen en vragen, en daar vaak wel een antwoord op kan geven.

Onze adviseur houdt een wekelijks spreekuur op maandagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur. Zit je met een financieel probleem, kom dan eens langs en praat met hem, wellicht kan hij je helpen.

Marantz versterker FM-700 DC

vervolg van pagina 7

genbehartigingsbond. Dáár zit onze centrale taak. Ik denk dat dat de laatste jaren wat uit het oog verloren is, zeker ook naar buiten toe. Meer dan belangenbehartiging kwam de ideologie op de voorgrond."

Waar blijven studie-inhoud en -vorm? "Natuurlijk moet je die onderwerpen niet laten vallen; maar dat wil niet zeggen dat ze behalve in de groepen ook in de centrale ASVA op de voorgrond moeten staan. Er zijn grote verschillen tussen de diverse studierichtingen. Daar kun je niet zomaar 'n algemeen beleid op formuleren, de groepen zelf moeten er mee bezig zijn."

Verwacht Roland dat de voorwaardenstrijd -als ASVabeleid- opnieuw veel studenten zal motiveren? "Je moet het niet uitsluitend vastpinnen op die voorwaardenstrijd; binnen de ASVA is veel ruimte, óók voor groepen die bijvoorbeeld bezig zijn met Derde Wereld, Vrouwenstrijd, Kernenergie, of andere onderwerpen. Persoonlijk denk ik, dat het wél mogelijk is om veel studenten te mobiliseren tegen bijvoorbeeld de Twee Fasen-structuur. Het is immers een rechtstreekse Haagse aanval op veel studies. Toch is het natuurlijk veel moeilijker dan tijdens Vietnam en de jaren daarna. De politieke konjunctuur zit ons tegen", zegt hij lachend.

De tegenstelling met de ontwikkelingen bij de SRVU is duidelijk. Roland -die er overigens bij zegt dat hij niet perse namens alle ASVA'ers spreekt- zoekt de oorzaken van de 'malaise' niet zozeer in de organisatie, alswel in de politieke situatie. Daaraan acht hij o.a. de Regering-Den Uyl schuldig: een bezuinigingsbeleid van een progressief kabinet. "Links op de Universiteiten kwam in verwarring doordat de PvdA in de regering zat."

Zijn organisatorische veranderingen écht niet nodig? "Wat mij betreft is ieder voorstel welkom. Maar de noodzaak zie ik niet. Decentralisatie is er binnen de ASVA al voldoende, hier en daar is dat zelfs negatief: een vorm van des-integratie. De problemen komen niet uit de organisatie-vorm voort. De Stalinisme-diskussie is in de ASVA al lang achter de rug. De politieke opstelling als vakbond moet centraal staan."

Rest nog de vraag hoe sterk de ASVA op dit moment feitelijk is. Volgens Roland zijn op haast alle fakulteiten nog wel groepen te vinden; behalve op de Sociale, waar hij zelf vandaan komt. "Iedere poging om dáár weer 'n groep te starten strandt. Oorzaak is de verlamende ideologische strijd, die telkens weer opflakert. Ook in nieuwe groepen. Maoïsten, IKB, CPN: een kontinu gevecht. In plaats van concreet bezig te zijn gaat men onderling in discussie. Erg frustrerend." Diezelfde praathouding verziekte

de vroegere Beleidsraad, maar: "Veel studenten hebben nu weer zin in concrete actie." Daaruit haalt hij een deel van z'n optimistische perspectief.

Een groep als Economie heeft wél een duidelijk concept: "Anti-burgerlijke wetenschap".

Psychologie en Andragogie zijn wel sterk, maar nogal 'intern' gericht. "De student wordt wat te eng opgevat, met weinig maatschappelijke kontekst rond zijn strijd."

Tal van andere groepen zijn er, maar vele draaien niet heel florissant. "Een deel van de problemen komt voort uit het moeilijke begrip 'progressieve studie'. Naar inhoud en naar vorm is dat een glibberig terrein. Het is moeilijk om verder te komen dan een pleidooi voor projekt-onderwijs."

Behalve de fakulteitsgroepen heeft de ASVA een actief Twee Fasen-comité, met ruim dertig mensen. Roland: "Op concrete doelen komen wél mensen af. Oeverloze discussies is men zat."

De ASVA verwacht dit jaar 1000 à 1200 leden. Enkele jaren terug schommelde het aantal rond de 2000. Aan de UvA studeren zo'n 20.000 studentes(n). Samen met het progressief personeel heeft de ASVA een meerderheid in de Universiteitsraad. Ook in andere raden en besturen is de ASVA sterk vertegenwoordigd. De rechtse tegenhanger de OBAS, heeft een VVD-lijn en zeer geringe aanhang.

konklusies

Wat zijn nou eigenlijk de problemen van de studenten-beweging? Een paar bullen uit de grabbelton:

- De afstand van de bond tot de achterban is te groot geworden;
- Onzekerheid over de hoofd-taken van de bond;
- Interne politieke discussie i.p.v. externe activiteit;
- Twijfel over de juiste organisatie-vorm;
- Weinig belangstelling van de leden voor kader-functies;
- Een achterhaald 'stalinisties' image dat veel progressieven afstoot(te);
- Op grote schaal 'verdwijnt' de activiteit van studenten(s) in het parlementaire werk. De resultaten van hun inspanningen in al die besturen, commissies, raden, zijn vaak gering & bovendien voor de achterban nauwelijks te volgen;

En maatschappelijker:

- Verrechtsing van Jannie studente;
- Een regen van steeds nieuwe voorstellen uit Den Haag, waar de bonden keer op keer tegen in actie moeten komen;
- Bezuinigingen, die veel progressieve verworvenheden op de tocht zetten;
- Verschuiving van belangstelling: progressieve studenten richten zich op kraak-, vrouwen- etc.-beweging;

Enigszins zwart-wit weergegeven, zoekt de SRVU de oplossing in een fe-

deratieve organisatie-vorm, en aandacht vooral voor studie-inhoud en studie-situatie. En kiest de ASVA voor het zich opnieuw profileren als belangen-behartiger.

Misschien is voor elke Universiteit een andere keuze geboden.

Voor de GSB zijn niet zomaar konklusies te trekken.

Toch wil ik een paar provocerende opmerkingen maken.

1. Belangrijker dan de ideologische lijn is, dat we een grote progressieve bond zijn. Dat slechts vijf procent (of acht) der studentes lid is: is in feite armzalig. Immers: we willen opkomen voor alle studenten. De ideologische discussies komen vanzelf wel, ook in een grote bond, en de uiteindelijke standpunten zullen waarschijnlijk niet eens zoveel veranderen.

2. De vraag is dan: hoe wordt je groot? Door een lage drempel? De SRVU kiest daarvoor, via decentralisatie. Door een accent op de 'objectieve' situatie v.d. studente?

De ASVA wil zijn belangen weer expliciet verdedigen. De GSB moet, denk ik, beide doen, maar belangrijkste is: dat we duidelijk maken dat we op een open manier progressief zijn.

3. Onze acties, hoe noodzakelijk ook, (bv. TFS!) moeten in ieder geval voldoen aan de eis dat ze slágen. Onze denk- en 'strijd'-thema's, hoezeer ook gelijkwaardig aan andere doelstellingen, moeten in ieder geval voldoen aan de eis dat ze aansluiten bij wat veel studenten willen of interesseert.

4. Verder moet, bij alles wat we doen, niet zozeer ons eigen gelijk op de voorgrond staan, alswel onze behoefte om medestudenten te informeren. Het elitaire gelijk is de doodsteek voor actie. Duidelijkheid, eenvoud én openheid zijn absolute voorwaarden voor participatie.

Overigens ben ik van mening dat de PFS niet verketterd maar inhoudelijk op haar nummer gezet moet worden.

voetnootje:

Noch Roland, noch Geertjan en Evert hebben de gelegenheid gehad, hun 'citaten' te lezen, mea culpa.

More fun?

In het kader van de doorlopende serie artikelen, waarin Wilt Soez'n de aandacht richt op de basisgroepen aan de verschillende fakulteiten en sub-fakulteiten, verpen we hier een blik op de sub-fakulteit sociologie. Een kleine sub-fakulteit, maar met een roemruchte geschiedenis en van oudsher bakend staand om z'n actieve studentenbeweging en linkse stellingnames. Dat dat beeld wel wat nuancering verlangt, zal de lezer misschien wel kunnen raden.

otto knottnerus

Op de Grote Markt, ingeklemd tussen toerisme en grootkapitaal, vinden we het instituut van de sub-fakulteit der sociaal-kulturele wetenschappen, of in de volksmond: sociologie. Dat die volksmond hierbij de cultureel-antropologen stilletjes vergeet, nu ja, daar kunnen we verder weinig aan doen. De sociologen staan van oudsher bekend als nogal politiek actieve lieden en veel politici en aktievoerders uit de jaren zeventig heetten op het sociologisch instituut hun leerschool te hebben gemaakt. In de studentenbeweging stonden de sociologen bekend als een actieve voorhoede. In de begintijd van de GSB vormden zij een groot deel van het kader van de bond, er waren jaren dat tweederde van alle sociologen GSB-lid was en binnen de subfakulteit verwierven ze een sterke positie. Ook later nog waren de student-activisten van sociologie nooit te beroerd om een hand uit te steken bij het organiseren van alle mogelijke akties en stonden ze garant voor het ideologisch zuivere gehalte van de GSB. Op de subfakulteit vervulden ze vele bestuursfuncties en hadden ze grote invloed op het totstandkomen van verbeteringen in het studieprogramma.

Door de invloed van de studentenbeweging werd op sociologie het onderwijs naast de bestaande poten van theorie en methodiek uitgebreid met een derde poot: de praktische kant van werkstukken schrijven en projektwerk. Bij de buitenwacht bestaat nog steeds dit beeld van sociologie: een wat linksige studie, met progressieve docenten en zeer actieve studenten, die zich in en buiten hun studie op allerlei manieren inzetten voor een betere wereld. Een soort sociale akademie (wat een vooroordeel!) waar men eindeloos praat over maatschappelijke problemen en waarna men vervolgens de wereld ingaat om aktie te voeren voor oplossing ervan. Maar helaas (of hoe-ra), de toestand nu is wel wat anders dan deze karikatuur.

mat

Mocht je ooit eens op een van de schaarse sociologiefeesten zijn geweest, je zult ongetwijfeld tot de konklusie zijn gekomen dat er wel leukere schoolfeestjes te bedenken zijn. De opkomst is laag, de aanwezigen klensen wat en gapen elkaar aan, tot iemand het lef heeft de blikken van anderen te trotseren door de dansvloer op te gaan. Maar vooral niet te veel opvallen, want anders barst de roddel los. Zo zijn de feesten, zo is de sfeer op 't instituut, zo is het onderwijs. Mocht je naar Groningen zijn gekomen met 't idee, dat je op sociologie de ware progressieve werk-

en studiesfeer zou vinden, je komt snel tot ontuchtering. Zo ook de Oldenburgse sociologiestudent Karl Wassens, die het hier na een half jaar sociologiestudie wel had gezien en een vernietigend artikel in de UK schreef (UK, 6-'80), waarin hij sociologie ontmaskerde als -wat onderwijs betreft- een van de traditioneelste fakulteiten. Een kritiek die overigens zeker de moeite van het lezen waard is.

De studenten van sociologie bemoeien zich dan ook nauwelijks met de sub-fakulteit. Weliswaar zijn ze voor een groot deel sociologie gaan studeren vanuit een politieke motivatie, die motivatie wordt al gauw gericht op alle mogelijke aktiviteiten buiten de studie. De studie wordt slechts gebruikt als een grote supermarkt waar je naast het noodzakelijke die progressieve vakken uitkiest, die je wel liggen. En het moet gezegd worden, er worden leuke dingen aangeboden, maar weinigen houden zich bezig met de voorwaarden die nodig zijn om die leuke zaken in het studieprogramma te houden of uit te breiden. Ondanks alles bestaat er op sociologie een studentenbeweging, die best met leuke dingen bezig is, maar om dit te vertellen eerst nog iets over de geschiedenis van de GSB op sociologie.

ruzie

Twee jaar geleden was de studentenbeweging bij sociologie op 'stervan na dood. Nog steeds was sociologie de subfakulteit met het hoogste percentage GSB-leden, maar de kring van actieve mensen vergrijsde snel, terwijl het steeds moeilijker werd kandidaten voor raad en commissies te krijgen. Daarnaast leefde er veel kritiek op de politieke lijn van de GSB-sociologie, die zich binnen de GSB nog steeds profileerde als een nogal dogmatische pro-CPN basisgroep, maar de zw kritiek kwam zelden openlijk op tafel. Tot een roerige vergadering in maart 1979. Deze vergadering was belegd als een laatste wanhoopspoging om toch nog voldoende kandidaten voor de subfakulteitsraad te krijgen. En inderdaad, een handvol mensen wilde zich wel kandidaat stellen, op voorwaarde dat de lijn van de basisgroep behoorlijk gewijzigd werd. Dat werd ruzie. Op deze en volgende vergaderingen brak een harde strijd los tussen oud-lijn-GSB-ers en minder dogmatische nieuwlichters. Later dan de strijd in de GSB-centraal, maar heviger. Beschuldigungen vlogen over en weer, alle vergadertruiken werden uit de kast gehaald en, er werden telefooncampagnes gehouden om beide partijen zo talrijk mogelijk op het slagveld te laten verschijnen. Maar

de oude vriendenkring was verzwakt, de dogmatische richting verloor: slechts één ervaren kaderlid zou in de raad mogen komen, tegenover zeven nieuwlichters. De verkiezingen gaven een ander resultaat te zien: een voorkeursaktie bereikte dat nog een "oude-lijner" in de raad kwam.

Toen kwam de noodzaak om samen te moeten werken, ondanks de grote meningsverschillen en persoonlijke spanningen. Men ging weer om de tafel zitten. Op een seminarweekend in het Friese Eernewoude kwam de grote verzoening. Na eerst wat geharrewar gaven de "oude" mensen toe veel fouten te hebben gemaakt, terwijl de "nieuwe" mensen hen met open armen ontvingen. Een wonder.

herstel

Sinds die tijd heeft de GSB zich op sociologie weer een beetje hersteld. Er is een groep van ongeveer dertig mensen betrokken bij het reilen en zeilen van de GSB-basisgroep, terwijl zeker het dubbele aantal aktief is in allerlei mogelijke commissies en besturen. Maar er is een grote doorstroming. Je wordt met veel anderen aktief in de eerstejaars-fasegroep, als je erg gemotiveerd bent ga je in het tweede jaar nog wat door, in het derde jaar richt je je aandacht op het projekt waar je in zit, daarna ga je helemaal op in je eigen studierichting en vakgroep en krijg je nauwelijks nog kontakt met studenten daarbuiten. Al met al is er maar een kleine groep die gedurende de hele studie echt aktief blijft.

Toch staat de studentenbeweging op sociologie er nog niet zo slecht voor. Elk jaar blijkt dat de eerstejaars-fasegroep steeds beter bezocht wordt. Dit jaar zijn 40 van de 100 eerstejaars erbij betrokken, terwijl wel 60 van de 100 in allerlei mogelijke evaluatiekommissietjes zitten. Terwijl het lijkt alsof de aankomende studenten steeds netter worden, zijn ze wel steeds meer bereid om hun inspraak ook te gebruiken.

Door hun kritiek worden steeds weer knelpunten uit het eerstejaars-onderwijs opgelost.

De pre-kandidaatsfasegroep is vaak een uitgedunde voortzetting van de eerstejaars-fasegroep, maar loopt toch ieder jaar weer. Er zijn de projektgroepen: vrouw en arbeid, vakbeweging, onderwijs en arbeidsmarkt en regionale onderontwikkeling. Ieder jaar bieden drie van hen een leeronderzoek aan, waarvoor het storm loopt van belangstelling. Ze hebben ook problemen (zie Samenschooling, nr. 1), maar brengen toch veel studenten in kontakt met progressief onderwijs en

onderzoek. Er is een derdejaars vrouwengroep: een kring van vrouwen die begon met samen studeren en praten, steeds meer een hechte vriendinnenkring werd en steeds meer een inhoudelijke inbreng kreeg in de vorm van een onderzoeksvoorstel voor een leeronderzoek -eerst bij vrouw en arbeid, nu bij onderwijs en arbeidsmarkt. Er was een projectendag en onlangs een aktiedag tegen de twee-fasenstructuur. En er zijn algemene studentenvergaderingen, commissies, raden, besturen.

elixer

Hoewel er een grote inbreng is van studenten in commissies, raden en besturen en de docenten op sociologie meer dan ergens anders bereid zijn naar de studenten te luisteren, heeft

de studentenbeweging op sociologie toch nauwelijks een eigen inbreng. Dit is wel te verklaren. Zoals al gezegd, is de doorstroming van studenten groot en is men vaak erg geïsoleerd van elkaar bezig. Maar het belangrijkste zijn de gevestigde verhoudingen tussen de grote vakgroepen op het instituut, die het verbreken van een wankel machtsevenwicht niet toestaan. De actieve studenten worden al snel binnen die verhoudingen getrokken en houden zich eerder bezig met de problemen van hun vakgroep dan met de studentenbeweging in het algemeen. De re-allocatie, komende twee-fasenstructuur en bezuinigingen maken deze sfeer er ook niet beter op. Maar er is hoop. Ja dan, dan is er Elixer. Een groepje studenten die de dominerende positie van de methoden

en technieken vakgroep aanvalt op z'n eenzijdig op de eksakte wetenschappen gerichte onderwijs. Empirische cyclus, steekproeftrekking, De Groot, nee, er zijn meer methoden. Ze organiseren een kollegecyclus over alternatieve "kwalitatieve" methoden (bv. aktieonderzoek en inhoudsanalyse) en proberen deze richtingen op den duur ook in het studieprogramma te krijgen. Weliswaar hangt de studentenbeweging op sociologie aan Elixer als de landelijke beweging aan de Wageningse Lenté, maar toch kunnen we wel zeggen dat Elixer een hoopvol perspectief biedt, wat zeker ook interessant kan zijn voor andere studierichtingen. Wie meer wil weten over Elixer, leze Samenscholing, nr. 1.

(advertenties)

STICHTING DRUKKERIJ

C. REGENBOOG

ZOUTSTRAAT 14 GRONINGEN TELEFOON 050-128370

DRUKT BIJVOORBEELD

AFFICHES

ZONDER WINSTOOGMERK: GOED EN GOEDKOOP

BOVAG AUTO-MOTOR RIJSCHOOL OOSTERVELD

HELPERBRINK 17a
GRONINGEN
KANTOOR EN ADMINISTRATIE
CORECHTRADE 107

Tel: 050 - 250294

ook voor CHAUFFEURS DIPLOMA

GSB - HBO-bond - LEDEN

REDUKTIE f 75,-

OP EERSTE
EXAMEN AANVRAAG
PLUS AFRIJDEN

op vertoon van lidmaatschapskaart

advies_buro

IN HET REDUKTIE BURO VAN DE GSB EN DE HBObond WORDT IEDERE WEEK EEN ADVIES BURO GEHOUDEN; MAANDAG 'S MIDDAGS VAN TWEE TOT VIER KUN JE ER MET AL JE VRAGEN OP HET GEBIED VAN BEURZEN, BE-LASTINGEN, VERZEKERINGEN, ETCE-TERA, VERECHT. OOK OVER MILITAI-RE DIENST KUN JE ER JE LICHT OP STEKEN.

Reduktie Buro

050 - 121237
visserstraat 46

TIJDSBEELD

GRONINGEN 1971

In juni 1971 werden tegelijkertijd het LOG en de GSB opgericht, met als afsluiting een strijdbare demonstratie. In die tijd bestond het roemruchte ASVA-stuk (de Politieke Vakbond van Studenten in de Strijd tegen het Kapitaal) nog niet. Wel was het idee van de "Politieke Vakbonden" reeds een begrip.

De GSB was in haar eerste jaar essentieel anders georganiseerd dan later: het eerste jaar had ze slechts honderd leden en beschouwde ze zichzelf als een kader-organisatie. Om enigszins een beeld van de toen heersende opvattingen te geven, zijn er een stel citaten geplukt uit één van de voorlopers van de huidige seminarmappen (toen nog geen Lokomotief geheten). Uiteraard zijn de citaten vrij willekeurig.

"Vanuit de kritiek op het w.o. wordt al te snel de konklusie getrokken dat alleen een 'socialistische wetenschapsbeoefening' aan de universiteiten mag worden bedreven. Vaak wordt autonoom een hoeveelheid marxisme-leninisme in het studieprogramma gebracht zodat daarna de kapitalistische belangen niet meer gediend zouden worden. Konsekventies zijn dan wel dat groepen die zo handelen, geïsoleerd worden van de massa van de studenten, en dat daardoor de reactie dergelijke geïsoleerde groepen des te gemakkelijker van de kaart kan vegen.. Iets wat niet altijd hoeft te gebeuren daar dergelijke groepen door hun isolement ongevaarlijk voor de reactie kunnen zijn. Het enige effect zal dan zijn dat de 'socialistische wetenschappers' geen vuile handen hebben gekregen en geen bijdrage hebben geleverd aan de anti-kapitalistische strijd."

"De GSB heeft, als strijdorganisatie van studenten, een belangrijke taak bij het begeleiden en het initieren van veranderingen t.a.v. de inhoud van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek (...) Wanneer wetenschap in dienst van de bevolking wordt beoefend is het niet toelaatbaar dat studenten, los van hun eigen strijdorganisatie, dat wil zeggen de GSB, zelf een keuze maken voor welke groeperingen zij werken. De GSB is immers de organisatie die vanuit gemeenschappelijk ontwikkelde konsepties op bepaalde momenten met bepaalde groeperingen koalities aangaat om daardoor de eigen strijd, en die van de koalitie-partner te kunnen intensiveren..."

"De Clercke wordt beheerst door rechtse sociaal-demokraten en politieke onbenullen, die onder 't mom van kritiek en onafhankelijkheid van de redactie, de meest smerige vuilspuiterij en niet te staven verdachtmakingen, met name overheerst door de meest lage vorm van anti-kommunisme, lanceren. En dat brengt geen enkele student dicht bij de progressieve ontwikkelingen in onze maatschappij, maar stoot ze juist af."

"Tot op heden is gesteld, dat de Algemene Vergadering van GSB-leden het hoogste orgaan van de organisatie is. Oorspronkelijk zal worden gestreefd naar een algemene vergadering van eens per maand, waar het globale beleid zal worden bepaald. Feitelijk is dit niet het geval, en vervuld de beleidsraad deze functie. Gezien het prakties functioneren, en gezien het inzicht dat de beleidsraad heeft over alle activiteiten, is het wenselijk deze situatie te continueren."

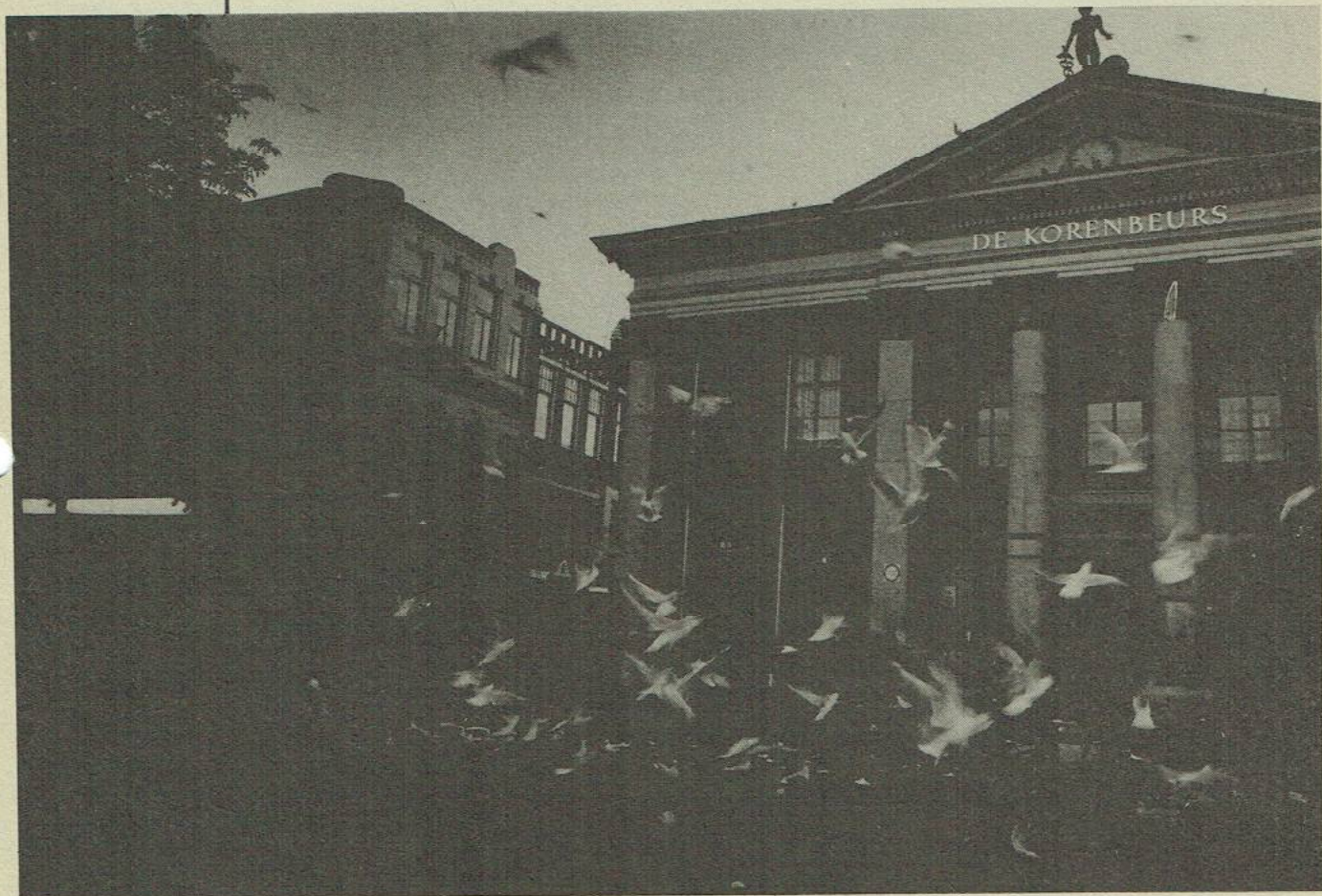
"Terecht heeft de studentenoppositie de WUB-raad geboycot. Terecht omdat het politiek bewustzijn van de massa de studenten zo hoog was dat er geboycot kon worden; dit vloeide voort uit de historische situatie waarin de strijd met een duidelijk doel was gevoerd; terecht werd er geboycot omdat men inzag dat de strijd tegen De Brauw niet gevoerd kon worden in een bestuursvorm die afhankelijk is van De Brauw. Terwijl na de boycot de samenwerking met andere groepen niet uit het oog verloren mag worden (stafaktiekkomitee)(...) Dezelfde politiek dient gevoerd te worden t.a.v. de raden in de fakulteiten. Ook daar dient bekeken te worden of deze raden een strijdmiddel kunnen zijn; of d.m.v. het werk in deze raden verzet kan worden aangetekend tegen het Haagse wanbeleid, tegen studentenstops, en tegen Posthumus. En ook daar zal bekeken moeten worden of dit werk de studentenoppositie kan versterken, en het politieke bewustzijn van de massa kan verhogen. Dat is de juiste politiek. Het zou een politieke fout van de eerste orde zijn, wanneer men zou uitroepen: 'Bestuursvorm? Daar doen we alleen aan mee als hij paritair is! De WUB had geboycot moeten worden, niet alleen op topnivo, maar ook op fakulteitsnivo!' Want zo' boykot betekent niet per definitie 'n versterking van de organisatie; het betekent niet automatisch een verheffing van het politiek bewustzijn. Want dat kan alleen maar, wanneer de massa der studenten de konkrete ervaring heeft dat deze raden hun belangen niet behartigen; het kan alleen maar wanneer de massa weet dat ze het onderwijs verslechteren, en andermans belangen aan hun opdringen. Pas dan kan het zinvol zijn te boycotten. Want welke politieke vakbond welke zich richt op de massa der studenten kan de massa voorschrijven te denken zoals zij denkt, om te boycotten omdat zij slechts akkoord kan gaan met een paritaire vertegenwoordiging?"

"Ter verduidelijking van de relatie tussen een politieke partij en een vakbond verwijzen we gaarne naar datgene, wat Lenin daarover schrijft in Linkse Strooming en Wat Te Doen; waarbij in het oog moet worden gehouden dat de GSB niet is verbonden aan welke politieke partij dan ook, en dat de politieke oriëntatie plaats moet vinden aan de hande van de eigen activiteiten."

samengesteld door piet-hein schlebusch

WEEMOED

VISMARKT

Boven het saamgevaegd papier,
dat glimt van vet en scholleresten,
klinkt gekrijs; ten lange leste
voeden zij zich: kwart over vier.

Boven kopergroene zee
verheven, op de reling leunend
van het vaartuig dat ons kreunend
voert naar Griekse gindse rêe,

wijst de jongen mij de vogels.
Niets liever deed ik nu dan schreeuwen,
het is of mij juist binnen ging

een regen van gerichte kogels.
Altijd weer diezelfde meeuwen,
maar verder slechts: herinnering.

fokke fernhout

W. J. NIJELAAR v. G. Gard
 bedr. C. van der
 Wendeblaz K. E. H. Hinzew
 ZWIERS K. H. H. H. H. H.

STOLP

randves...
 bevallen Albrnummer
 lste Albrnummer

- BINGH J. Admin ald Grolloovd
- PONTANTSKANTOOR R YOU
- IRS G.
- IDERS
- TUUN J. P. Sch...
- DELS J. Muzikant...
- KER-ENTIC Wied...
- WING Per H. Landb...
- ERING Aza L. Landb...
- IRING J. H. Landb...
- MINK C. W. F. Eperw...
- A. Kruisboom...
- C. Kraep Middel...
- G. Kruisboom...
- J. Schooltr 2.
- K. Landb. Anew 61
- J. Kruisboom...
- R. J. Roiderstr 8
- 10 Landb- en loonbe...
- R. W. Landb- en loonbe...
- W. Landb- en loonbe...
- MUK H. Hfd vert robar IV, D.
- W. Kruisboomla 32
- IEER.
- nide. Cerp maldne
- 0
- Veri Ned Mchunig Kruisboom
- P. T. Voers...
- U. H. Landb. Roiderstr 8
- Schoonlostr 55
- 05
- G. Landb. Boerlaarsw 2
- H. Landb. Boerlaarsw 2
- J. Inesinators, Anew 4
- J. Landb. Kruisboom 17
- R. M. Mechanisatie- en instalt...
- 26
- J. Kruisboomla 26
- J. A. Oosterende 14
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52
- 53
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 00

Nog zien we op enkele plaatsen op het groningse-drentee platteland de gekalkte letters C+B. Deze graffiti avant-la-lettre sloeg op de nu legendarische groep Cuby and the Blaazards, die met hun 'blues van de boerderij' in het einde van de jaren zestig zeer gevierd waren als vertolkers van 'progressieve' muziek. Bij het horen van de muziek van Cuby denkt nog menige hardwerkende huisvader terug aan zijn eerste kus, nedervriet, lange haren, oude eptijkerbroeken, kortom: revolutie.

Cuby en zijn makkers nu - zo gaat tenminste het verhaal - traden in die dagen eens op voor een publiek van studenten, alhier in de Stad. De heren studenten waren niet bijster enthousiast en jawden de groep uit. Maar de aangegane verplichting om te spelen moest nagekomen worden, daarom speelde de band - gebruikmakend van hun verlengenoeren - achter de coulissen verder. Alleen gitarist Eelco Gelling kwam nog even op om met z'n instrument voor de luidspreker de zaak flink te laten rondzingen. Veel studenten hebben de kaat inmiddels vol staan met de muziek van de helden van de jaren zestig, soms

kin je bij hen zelfs elpee's van Cuby vinden. Maar dat begon pas later, toen er sprake was van een modeverschijnsel. De meeste studenten, die zo prat gingen op hun progressiviteit, waren er niet bij toen het gebeurde. Ze zagen mei '68 bij pa en moe thuis op de tv passeren, maar lieten de aktie aan provo's over.

Er is weinig veranderd. De tv staat aan, nu bij de studenten thuis en presenteert de wereld op een blaadje: parijs, hamburg, bremen, zürich, amsterdam. Als de knop nogmaals ingedrukt wordt gaat de tv uit. Jongeren sien geen toekomst en komen in opstand. Zwart geklede jonge mensen staan op podia en schreeuwen hun boodschappen van wanhoop de salen in. Hun eentonige muziek met harde teksten brengt honderden anderen in de ban van een zwartgallige toekomst. No fin, no future.

De student, hij hoort het niet, hij ziet het niet, hij zwijgt. Nee, in zulke gelegenheden komt hij niet. Hij zet de radio uit, een mooie plaat op en droomt van het verleden. Liever nostalgje dan echte emotie. /mr. flash.

